

UNIVERSITY OF SOUTH ALABAMA

2022

BEHIND THE SCENES

INDIA RIVER COLLEGE

2022

BUNNIFANTEN

1. Voorwoord 6

Directie

2. Bericht van de raad van toezicht 12

Raad van toezicht

3. Tentoonstellingen en activiteiten 20

Vaste tentoonstellingen 22

Tijdelijke tentoonstellingen 30

Educatie, publieksbegeleiding en evenementen 94

YOUNG OFFICE 114

Museumshop, ticketbalie en Kunstuitleen 122

4. Collectie, documentatie en onderzoek 126

Bruiklenen 132

Aanwinsten (en schenkingen) 136

Publicaties 146

5. Communicatie, development en relatiebeheer 148

Communicatie & marketing 150

Development en relatiebeheer 156

Netwerken 159

6. Organisatie 162

Visie en missie 164

Team Bonnefanten 165

Medewerkersvertegenwoordiging 169

Onze codes 172

Risicomanagement 175

Nevenfuncties directie en raad van toezicht 180

7. Cijfers 184

Jaarrekening 2022 186

Financiën 190

Stichting Collectie Bonnefanten Museum 192

Onze 337 succesvolle dagen van 2022

We zouden het bijna vergeten. Maar in januari 2022 waren we nog verplicht 28 dagen dicht. Extra fijn om toen de deuren weer openden het enthousiasme van onze fans, liefhebbers, partners, medewerkers te zien en te horen. Natuurlijk dienden zich in de loop van het jaar ook nieuwe problemen aan. De Russische oorlog in Oekraïne is een ramp voor de bevolking aldaar. Ook wij merken de gevolgen zoals de groeiende energiekosten, maar ook de stijgende inflatie, waardoor we ons ook de komende periode nog voor enorme uitdagingen gesteld zien. Maar ondanks al die tegenslag doen we er alles aan om ons publiek de betekenisvolle culturele ervaringen te kunnen blijven bieden, die juist in deze tijd zoveel troost geven. Dat die behoefte groot is merken we aan de bezoekersaantallen, want wie had begin 2022 gedacht dat we het jaar alsnog met zo'n 110.000 bezoekers zouden afsluiten?

Met applaus ontvangen

Succesvolle tentoonstellingen waren en zijn er. Zoals Laure Prouvosts *Deep See Blue Surrounding You*, de herneming van de spraakmakende tentoonstelling in het Franse paviljoen tijdens de Biënnale van Venetië van 2019. *Of I am a Ghost in My Own House* van de Indonesische kunstenaar Melati Suryodarmo, een pionier in de performancekunst en de elfde winnaar van de Bonnefanten Award for Contemporary Art (BACA). Maar ook de allereerste, bejubelde overzichtstentoonstelling van topfotograaf Werner Mantz, *The Perfect Eye*. En dan *The Other Side of Silence* van de Syrisch-Armeense kunstenaar Hrair Sarkissian. Indrukwekkend en veel geprezen in de pers. Sarkissian verbindt met zijn verstilde en serene foto's historie en heden en geeft stof tot nadenken. Juist nu.

Voorbeeldstellend vanuit het zuiden

We zijn trots op de ruim 100.000 bezoekers waarmee Bonnefanten bijdraagt aan de aantrekkelijkheid van Maastricht en de omliggende regio, en tegelijkertijd een verrassend kunstklimaat weet te borgen in het zuiden van het land. De eigenzinnige en signalerende koers wordt nationaal en internationaal herkend. De vaste collectie en de fantastische tentoonstellingen van o.a. Laure Prouvost, Grayson Perry, Melati Suryodarmo, Werner Mantz en Hrair Sarkissian zorgen daarvoor. Het doet ons deugd om te zien dat de binnen- en buitenlandse pers veelvuldig en bijzonder positief reageert op deze tentoonstellingen. De vele activiteiten zoals Museumnacht en de gratis toegankelijke vrijdagavondopeningen (First Fridays) zorgen bovendien voor een nieuw, breed en divers publiek en zijn voorbeeld stellend voor de rest van het land.

Raad van toezicht

Het Bonnefanten wordt bestuurd volgens het raad-van-toezicht-model, waarbij de directie verantwoordelijk is voor de dagelijkse sturing en de raad van toezicht toeziet op het beleid van de directie. De raad van toezicht staat de directie met raad en daad bij en heeft een belangrijke klankbordfunctie. De leden beschikken allen over één of meer van de volgende competenties: financieel-economische deskundigheid, HRM- en bedrijfskundige deskundigheid, juridische deskundigheid, kunst- en cultuurhistorische deskundigheid, affiniteit met de politiek-maatschappelijke contexten affiniteit met de markt/commerciële sector.

De raad van toezicht bestaat eind 2022 uit:

- (C.P.W.J.) Petra Stienen (voorzitter)
- (L.) Lieve Schouterden
- (M.S.) Marian Duff
- (B.W.E.) Bastiaan Klomp
- (S.J.S.) Sem Wigman
- (Prof.dr. C.J.M.) Kitty Zijlmans

Codes

De raad van toezicht volgt de Governance Code Cultuur, die staat voor goed bestuur, adequaat toezicht en transparante verantwoording. Tevens volgt hij de Code Diversiteit & Inclusie, is zich bewust van de Fair Practice Code en onderschrijft de Ethische Code voor Musea. De raad van toezicht ziet erop toe dat de codes zo goed mogelijk gevolgd worden.

Vergaderingen en bijeenkomsten

De leden waren ook in 2022 regelmatig aanwezig bij openingen, bezoeken van politici (zoals in juni de Staatssecretaris Cultuur en Media, Gunay Uslu) en medewerkersbijeenkomsten.

De raad van toezicht vergaderde meer dan normaal: 28 maart, 8 juni, 21 september, 1 oktober, 7 november en 7 december. De auditcommissie vergaderde steeds vóór de vergaderingen. In verband met financial controlling vonden er ingelaste vergaderingen plaats: op 13 april, 25 april voor de controle van de jaarrekening, op 25 mei met de interim financial controller en op 31 oktober bij de controle van de begroting 2023. Belangrijke onderwerpen in de vergaderingen waren de begroting en jaarrekening, de directiewisseling, de Provinciale matching van de BIS gelden van het Rijk in de periode 2022-2024, het werkplan 2023, de verdubbeling van energielasten, de hoge kosten van interim controllers door arbeidsmarktkrapte en de inflexibiliteit van eigen risico-dragerschap.

Verder vergaderde de raad van toezicht met de medewerkersvertegenwoordiging (MVT) op 16 februari en op 7 december. Onderwerpen waren o.a. het vertrek van de zakelijk directeur en het medewerkerstevredenheidsonderzoek. Er waren ook raad van toezichtleden aanwezig bij het bestuurlijk overleg met de Provincie op 29 april en 17 november.

Directiewissel

Op 1 april 2022 verliet Els van der Plas na 1,5 jaar het Bonnefanten. Het duurde vier maanden, tot 1 augustus 2022, voordat haar opvolger Peggy van Sebillen als directeur bedrijfsvoering/adjunct-directeur startte. Na het vertrek van de zakelijk directeur is in overleg met de overgebleven directeur-bestuurder en in afstemming met het College van Gedeputeerde Staten van Limburg, het directiemodel gewijzigd. Bonnefanten kent nu maar één algemeen directeur. Onder hem werkt een directeur bedrijfsvoering met een expliciet takenpakket.

Zelfevaluatie en heisessie

In juni 2022 rondde onze raad van toezicht een zelfevaluatie af. Er is een duidelijk beeld van de verschillende verantwoordelijkheden onder de leden. Positief is de diversiteit van de raad. De raad ervaart de relatie met de directie als open, eerlijk, efficiënt. De uitdagingen die horen bij corona, maar ook het vertrek van de zakelijk directeur hebben extra veel tijd van de raad gevegd. Door de veranderingen van de samenstelling van de raad, werd tijd geïnvesteerd in het elkaar beter leren kennen.

Remuneratie

De raad van toezicht draagt ook zorg voor de evaluatie en het functioneren van de (statutaire) directie. De bezoldiging van de statutaire directie valt binnen de kaders van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen. Op 21 september vond het jaargesprek met de algemeen en artistiek directeur plaats in aanwezigheid van de voorzitter van de remuneratiecommissie, Lieve Schouterden, en voorzitter van de raad van toezicht, Petra Stienen.

Nieuw raadslid

Kitty Zijlmans neemt begin 2023 na 8 jaar afscheid van de raad van toezicht. Een selectiecommissie van de raad en de directie zetten begin december de werving voor een nieuw raadslid met een kunsthistorisch profiel in gang. Gesprekken vinden in januari plaats en begin februari wordt de kandidatuur van het beoogde lid voorgelegd aan Gedeputeerde Staten.

Bestuursverslag en jaarrekening

De raad van toezicht heeft het bestuursverslag en de jaarrekening 2022 vastgesteld. Vaststelling van de jaarrekening strekt tot decharge van de directie voor het beheer en van de leden van de raad van toezicht voor hun toezicht daarop. De jaarrekening is door RSM Nederland Accountants N.V. gecontroleerd en voorzien van een goedkeurende controleverklaring. Wij kunnen ons verenigen met het in de jaarrekening opgenomen voorstel van resultaatbestemming.

Dank aan team Bonnefanten

De raad van toezicht is de directie en de medewerkers zeer dankbaar voor hun inzet in 2022. Het was in menig opzicht geen makkelijk jaar. Ondanks dat het museum in januari nog gesloten was, is het team erin geslaagd om van dit uitdagende jaar toch nog een succes te maken!

Petra Stienen

Voorzitter raad van toezicht

“Het museum
geeft een
warme
uitnodiging
tot het
beleven van
kunst.
Dank daarvoor!”

Bezoeker Bonnefanten First Fridays 2022

DE NEDERLANDSE KUNSTEN

Vaste tentoonstellingen

Altijd te zien!

Unieke middeleeuwse sculpturen uit het Maasgebied

Tot de vaste waarden van het museum behoort de collectie middeleeuwse houtsculptuur uit de 13e tot en met de 16e eeuw. Het geografisch accent ligt op de regio Brabant en het Maasland, met in de hoofdrol werk van de Meester van Elsloo en Jan van Steffeswert. Uit de Romaanse en de vroege Gotische periode zijn maar weinig houten beelden uit het Maasgebied overgeleverd. Toch kan aan de hand van enkele bewaard gebleven voorbeelden worden vastgesteld dat, behalve de steensculptuur, ook de houtsculptuur hier gedurende deze periode tot grote bloei was gekomen. Tegen het einde van de middeleeuwen kent de houtsculptuur in het Maasgebied een grote ontwikkeling. De Meester van Elsloo en Jan van Steffeswert speelden in deze bloeiperiode een belangrijke rol.

De Meester van Elsloo, een anonieme (groep) beeldsnijder(s), dankt zijn noodnaam aan de plaats Elsloo, alwaar zich in de Augustinuskerk zijn belangrijkste werk bevindt, een indrukwekkende *Anna-te-Drieën*.

De Maastrichtse beeldsnijder Jan van Steffeswert (ca. 1460 - ca. 1531) was zijn tijd ver vooruit door zijn werk niet alleen van een meesterteken te voorzien, maar bovendien ook te signeren. Zo zijn van hem tot dusver 14 gesignde werken bekend. Hoogtepunten in onze collectie vormen een

staande *Vrouwelijke Heilige* uit 1501, een *Knielende Maria Magdalena* uit ca. 1525 en de in 2020 verworven *Rijk aangeklede dame* uit 1510.

Toonaangevende laatmiddeleeuwse schilderkunst uit de Nederlanden

Religieuze taferelen uit toonaangevende ateliers voeren de boventoon in deze opstelling. Er zijn schilderijen te zien van Pieter Coecke van Aelst en van Antwerpse Maniëristen, zoals de Meester van 1518.

Typische 17e-eeuwse schilderkunst uit de Nederlanden

Typisch voor de Nederlandse 17e eeuw zijn de verschillende genres in de schilderkunst, zoals het landschap, portret, stilleven en dierstuk. Bonnefanten toont hier schilderijen van Peter Paul Rubens, Henri de Fromantou en Melchior d'Hondecoeter.

Topstukken uit de vroege Italiaanse schilderkunst

In de verzameling Italiaanse schilderkunst ligt het accent op de Noord-Italiaanse regio's van Milaan en Venetië, en op Toscane. Tot de topstukken in de collectie behoren de werken van Andrea Vanni, Jacopo del Casentino en Carlo Crivelli. De verzameling Italiaanse schilderijen in het Bonnefanten bestaat uit panelen die vervaardigd zijn in de periode 1300-1600. Het merendeel is afkomstig uit Siena, Florence en Venetië, de belangrijkste centra van schilderkunst in Italië in die tijd. Voorbeelden zijn het werk van de Sienese schilder Sano di Pietro, van Francesco Melzi, van Marco Marziale, van Andrea Vanni en Giovanni del Biondo.

Onthulling en presentatie restauratieproject *Corpus* van Jan van Steffeswert. ©Harry Heuts 2022

Meester van Elsloo, *Piëta*, ca. 1500.
©Collectie Bonnefanten/Peter Cox,
langdurig bruikleen Parochiekerk
H. Jacobus de Meerdere, Hunsel.

Collectie Neutelings
©Peter Cox

Giovanni Mansueti, *Het visioen van de H. Hieronymus aan de H. Augustinus en de ontdekking van het meel in een klooster van de H. Benedictus*,

ca. 1505. Collectie Bonnefanten, langdurig bruikleen Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. ©Peter Cox

Henri de Fromantou, *Stilleven met een kan van chinees porselein, druiven, walnoten, roemer, perziken en een kled op een marmere tafel*,

ca. 1670. ©Collectie Bonnefanten/ Peter Cox

Zilver met Schwung
©Peter Cox 2021

Schatkamer verzamelaar Neutelings

De Collectie Neutelings omvat het legaat van Willem Neutelings (1916-1986), die zich vanaf de jaren 60 toelegde op het verzamelen van middeleeuwse religieuze kunstvoorwerpen. Hij selecteerde op basis van esthetische, kwalitatieve gronden en zijn beslissingen waren vaak religieus gemotiveerd. Henk van Os, oud-directeur van het Rijksmuseum, omschreef de collectie als “van uitzonderlijke kwaliteit en diversiteit, en met kennelijke liefde en zorg bijeengebracht”. De collectie bestrijkt de West-Europese (klein) sculptuur van de middeleeuwen en laat zich onderverdelen in een aantal deelgebieden: Frans email uit de regio Limousin, Parijse en Noord-Franse meerluikjes, panelen uit albasten retabels uit de omgeving van Nottingham, marmer- en steensculptuur uit Frankrijk, Duitsland en de Nederlanden, en houten retabels en -fragmenten uit Vlaanderen en Brabant.

Willem Neutelings was zich sterk bewust van de uniciteit van zijn verzameling en droomde zelfs van een eigen museum. Dat zagen ook zijn vrouw en kinderen, die zijn wens in vervulling lieten gaan in de vorm van een eigen schatkamer Neutelings in het Bonnefanten. Daarmee is recht gedaan aan de museale kwaliteit van de kunstwerken en tegelijk de huiselijke intimiteit behouden, die zo kenmerkend was voor de omgang met de collectie door de verzamelaar.

Zilver met Schwung

Maastricht neemt in de zilversmeedkunst een bijzondere positie in. Vanaf de vroege 14e eeuw werken er zilversmeden in Maastricht. Veel van wat zij maakten is door

oorlogshandelingen verloren gegaan. Vanaf de 18e eeuw blijft er meer bewaard. Het Maastrichts zilver kent twee stromingen: strak vormgegeven ontwerpen die Hollandse afgevaardigden bestellen én de uitbundige zuidelijke objecten met ‘schwung’ waar de gegoede burgerij vooral van houdt. Alles naar de nieuwste trends en mode. Wij tonen het design uit vroeger eeuwen in meubelstukken uit de tijd zelf.

In de speciale zaal is de Zilvercollectie samengebracht met verschillende voormalige particuliere verzamelingen. Ze vullen elkaar aan, weerspiegelen de persoonlijke drijfveren van de verzamelaars en vertellen elk een eigen verhaal. Deze zilverkamer kwam tot stand dankzij de steun en inbreng van Stichting Bonhomme Tielens, Stichting Wagner-de Wit, Paul Kerckhoffs (Stichting KKF), Bella en Benoit Wesly, Fotomuseum aan het Vrijthof, Elisabeth Strouven Fonds, Provincie Limburg en Gemeente Maastricht.

Tijdelijke tentoonstellingen

HUID

13.04.2021 - 23.01.2022

Curator: Stefanie Metsemakers i.s.m. Rasa

Speciaal voor kinderen van 4-12 jaar

HUID is de eerste tentoonstelling speciaal voor kinderen van 4 tot 12 jaar. *HUID* nodigde de (jonge) bezoeker uit tot onderzoeken, ervaren en filosoferen. Kunst kijken doe je namelijk niet alleen met je ogen. Door te voelen, te tasten, te ruiken en te kijken leer je jezelf en het kunstwerk op een diepe manier begrijpen. Aanraking verbindt ons bovendien met elkaar. In de coronapandemie werden we ons extra bewust van het belang van aanraking van onze huid. Steeds meer mensen ervaren ‘huidhonger’, het gemis van lichamelijk contact. Daarmee werd *HUID* onbedoeld zeer actueel. (Jonge) bezoekers maakten niet alleen kennis met de kracht van kunst, maar ontdekten ook het maakproces van de kunstenaar. Zo onderzochten ze spelenderwijs zintuigelijk verwante thema’s. Ook reflecteerden bezoekers op hun eigen huidskleur door deze ‘achter te laten’ op een muur en er een naam voor te bedenken. Hierdoor ontdekten ze de rijkheid aan huidtinten en realiseerden zich dat de hokjes of labels die vaak gehanteerd worden, veel te beperkt zijn.

Kruisbestuiving tussen eigen collectie en Rasa

HUID was een kruisbestuiving tussen Bonnefanten en het Belgische Rasa, dat reizende tentoonstellingen met actuele kunst voor kinderen en jongeren maakt. We presenteerden werken van hedendaagse

kunstenaars die een bijzondere aandacht geven aan de huid. Denk aan Célio Braga, Berlinde De Bruyckere, Marlene Dumas, Jalila Essaïdi, Margi Geerlinks, Bart Hess, L.A. Raeven, Elke Lutgerink, Bruce Nauman, Carla van de Puttelaar, Ferdi, Luc Tuymans, Renee Verhoeven en Eline Willemarck.

The Studio: Antoine Berghs

22.09.2021 - 27.03.2022

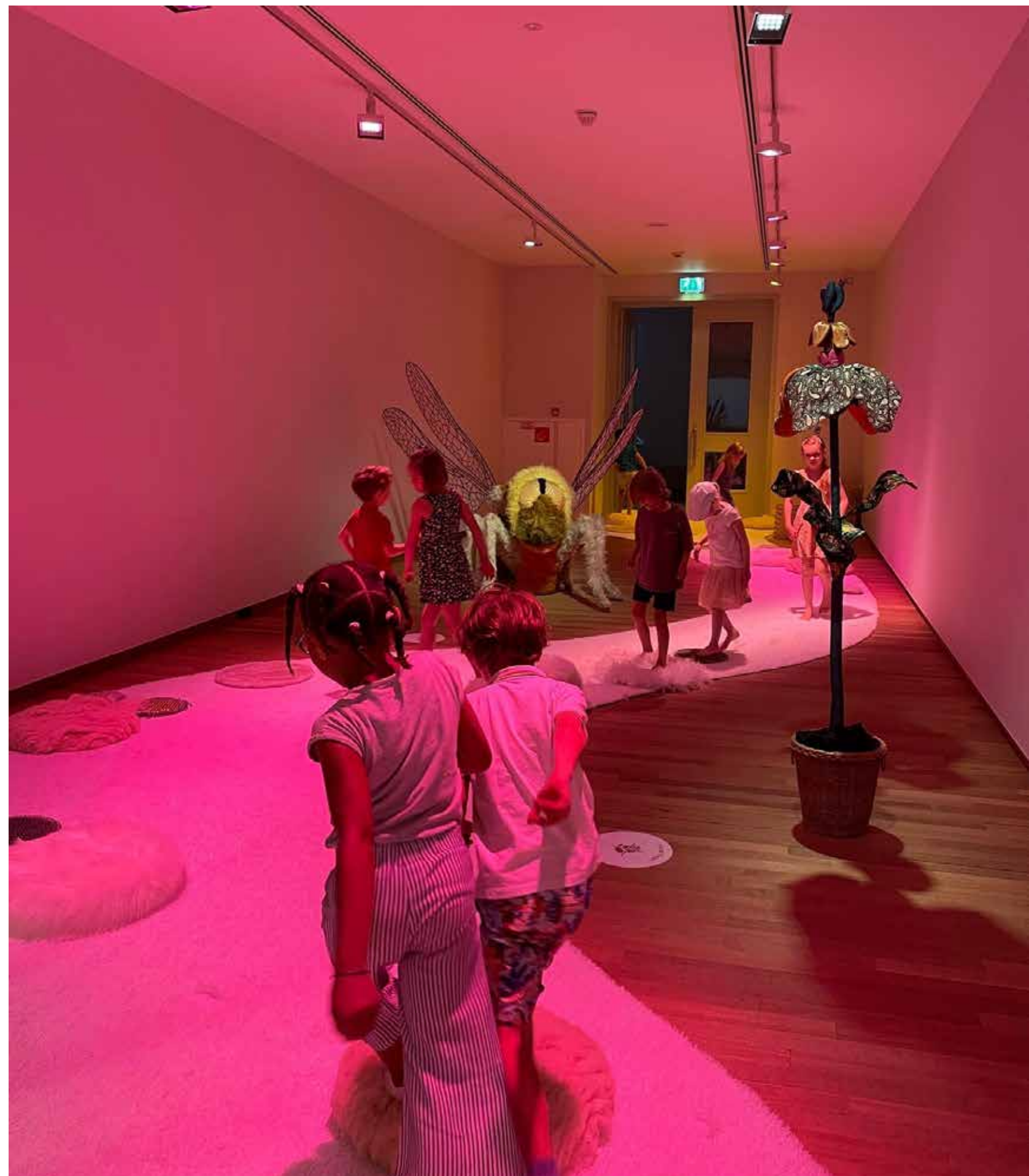
Curator: Paula van den Bosch

Prijswinnende Limburger

In de vijfde editie van *The Studio* was het de beurt aan Antoine Berghs (Geleen, 1971). Berghs studeerde aan de Maastrichtse kunstacademie en aansluitend aan de Rijksakademie van beeldende kunsten in Amsterdam. In 2002-2003 was hij artist-in-residence bij MoMA PS1 in New York. In 2004 won hij de Charlotte van Pallandt Prijs en in 2006 de Koninklijke Prijs voor Vrije Schilderkunst. Zijn werk is veelvuldig tentoongesteld in binnen- en buitenland.

Ononderbroken pelgrimstocht

Antoine Berghs toonde in *The Studio* werk waarin zijn pogingen tot zelftransformatie centraal staan. Hij omschrijft zijn werk bij voorkeur als een ononderbroken pelgrimstocht: ‘een louteringstocht om vat te krijgen op de dingen en de wereld’. Voor Berghs is kunst maken een reis, diep naar binnen, die gaat over verandering en het verleggen van grenzen. Zoals Berghs zegt: “Echte verandering komt niet van buiten, die vindt diep binnenin plaats”. De tentoonstelling ontvouwde zich in twee delen. De eerste maanden waren de scharnierende luiken, ofwel ‘portalen’,

Bezoekers in *HUID*
©Marijk Greweldinger

The Studio: Antoine Berghs
©Manor Lux 2021

Tentoonstellingen en activiteiten

gesloten en waren alleen de zijden met abstracte motieven bedoeld voor meditatie, zichtbaar. Na een rituele performance voor publiek tijdens Museumnacht Maastricht op 22 oktober 2021, gingen de luiken open. Vanaf dat moment zag de bezoeker een reeks figuratieve grote kleurpotloodtekeningen.

EXTRA!

Op 24 maart 2022 vond een Artist Talk tussen Mirjam Westen, senior conservator hedendaagse kunst in Museum Arnhem, en kunstenaar Antoine Berghs plaats over zijn kunstenaarschap en *The Studio* presentatie in het Bonnefanten.

Laure Prouvost:

Deep See Blue Surrounding You / Vois Ce Bleu Profond Te Fondre
14.11.2021 - 15.05. 2022
Curator: Stijn Huijts

Wereldberoemd door feeëriek installaties

Op 14 november openen we een solotentoonstelling van de Franse kunstenaar Laure Prouvost (Croix, 1978). Prouvost werd wereldberoemd door haar feeëriek installaties, waarmee ze in 2013 de Turner Prize won. *Deep See Blue Surrounding You / Vois Ce Bleu Profond Te Fondre* was een tentoonstelling die de bezoeker onderdompelde in een droomwereld waarin de bezoeker uitgenodigd werd om op zoektocht te gaan naar de dingen die ons verbinden, ondanks onze verschillen, ongeacht onze leeftijd, taal of herkomst. Naast het droomachtige is het werk ook scherp activistisch; emancipatie,

globalisering en klimaatverandering vormen belangrijke thema's in haar oeuvre.

Van Venetië, via Frankrijk naar Bonnefanten

De tentoonstelling begon als een presentatie op de Biënnale van Venetië (2019) en reisde daarna door naar Frankrijk en streek als laatste neer in het Bonnefanten. Centraal in de tentoonstelling stond Prouvosts fictieve korte film *They Parlaient Idéale*. *They Parlaient Idéale* speelt met drie hoofdthema's die ook de basis vormen in *Deep See Blue Surrounding You / Vois Ce Bleu Profond Te Fondre*. Het eerste thema is 'generaties en identiteiten'. Ten tweede werden begrippen als 'ontkoppeling', 'onbegrip' en 'tegenstrijdigheid' onderzocht door middel van een verkenning van taal en de toe-eigening of verduistering ervan. Als laatste was er de notie van 'utopie en surrealisme', die terugkwam in de vorm van een werkelijkheid ontvluchtende reis, zowel tastbaar als denkbeeldig.

Miscommunicatie

Prouvost focust in het bijzonder op taal, woordspel en vertaling. Haar werk gaat vaak over miscommunicatie, omdat het zich spint rond taal in de breedste zin van het woord, waarbij lineaire verhalen en verwachte associaties van woorden, beelden en betekenissen in de war worden geschopt. De tentoonstelling sluit aan bij het begrip 'vloeibare moderniteit' (liquid modernity), bedacht door de Poolse socioloog Zygmunt Bauman (Poznan, 1925-Leeds, 2017) om een postmoderne wereld te definiëren beheerst door constante verandering.

Zaaloverzicht Laure Prouvost, *Deep See Blue Surrounding You / Vois Ce*

Blue Profond Te Fondre (detail),
©Guy Houben 2021

“Een droomwereld
waarin de bezoeker
uitgenodigd werd
om op zoektocht te
gaan naar de dingen
die ons verbinden,
ondanks onze
verschillen,
ongeacht onze
leeftijd, taal of
herkomst.”

Zaaloverzicht Laure Prouvost, *Deep*
See *Blue Surrounding You / Vois Ce*

Blue Profond Te Fondre (detail),
©Guy Houben 2021

Zaaloverzicht: Grayson Perry *We Shall Catch it on the Beaches*. ©Manor Lux
 Beneden: Grayson Perry
 ©Chris McAndrew

EXTRA!

Ter gelegenheid van de finissage van haar tentoonstelling, ging Laure Prouvost in gesprek met melanie bonajo. Beiden zijn vooraanstaande kunstenaars die hun land, respectievelijk in 2019 en 2022, vertegenwoordigden op de Biënnale van Venetië. In hun kunst zijn overeenkomsten te vinden. Scherpe analyses en statements rond intersectioneel feminisme, machtstructuren, en de invloed van de mens op het klimaat en de wereld worden op een magische en ontroerende manier overgebracht op het publiek. Het gesprek werd geleid door Martha Kirszenbaum, de curator van Prouvosts tentoonstelling in het Franse paviljoen op de Biënnale van 2019.

Grayson Perry:

We Shall Catch it on the Beaches
 27.11. 2021 - 20.03.2022
 Curator: Stijn Huijts

Ode aan Erasmusprijs-winnaar

Ter gelegenheid van de uitreiking van de prestigieuze Erasmusprijs 2021 aan de Britse kunstenaar Grayson Perry, bracht het Bonnefanten met de presentatie *We Shall Catch it on the Beaches*, een ode aan deze bijzondere kunstenaar.

Verbindende kracht van kunst

Werken uit de Bonnefantencollectie werden afgewisseld met werken die ontstonden tijdens de pandemie, en als onderdeel van het tv-programma *Grayson's Art Club*. Deze populaire serie, die tijdens de lockdowns het hele Verenigd Koninkrijk aan de tv gekluisterd hield, toonde op unieke wijze de verbindende kracht van kunst.

Grayson Perry terug in het Bonnefanten.

Het Bonnefanten heeft een duurzame en warme relatie met Grayson Perry. Velen herinneren zich nog de succesvolle overzichtstentoonstelling *Hold Your Beliefs Lightly* die we in 2016 organiseerden. Sindsdien heeft het Bonnefanten een aantal topwerken van de kunstenaar in de collectie, waaronder het schitterende *The Walthamstow Tapestry* en *The Tomb of the Unknown Craftsman*, die permanent op zaal te zien zijn en zich hebben ontpopt als ware publiekslievelingen.

Beating Around the Bush #7: Vals Plat
 23.01.2022 - 08.01. 2023
 Curator: Stijn Huijts

Vooruitstrevende kunstenaars uit de collectie

De tentoonstelling *Vals Plat* is de zevende uit de reeks collectiepresentaties *Beating Around the Bush*. Bij *Vals Plat* draaide alles om schilderkunst. Speciale aandacht was er voor vier bijzondere kunstenaars die deelnamen met solopresentaties: Hadassah Emmerich (Heerlen, 1974), Fons Haagsmans (Schinnen, 1948), Rik Meijers (Rotterdam, 1963) en Marleen Rothaus (Bielefeld, 1991). Alle vier benaderen ze de schilderkunst vanuit hun eigen perspectief en tonen hoe breed de waaier van het medium is. Naast de vier solopresentaties toonden we in *Vals Plat* werken van René Daniëls, Bob Eikelboom, Vera Gulikers, Raquel van Haver, Mary Heilmann, Duan Jianyu, Lee Kit, Laura Lima, Edward Lipski, David Lynch, Mark Manders, Katja Mater, Navid Nuur, Laura Owens, Lara Schnitger, Lily van der Stokker, Chaim van Luit, Julius von Bismarck en Helen Verhoeven.

Opening tentoonstelling *Beating Around the Bush #7: Vals Plat.*
©Manor Lux 2022

Rik Meijers, *I know where Rik Meijers lives* (detail). ©Manor Lux 2022

Meerstemmigheid van de schilderkunst

Zowel qua vorm als qua inhoud kan schilderkunst vele gedaanten aannemen. *Vals Plat* vierde de meerstemmigheid van de schilderkunst door verschillende benaderingen voor het voetlicht te brengen. Hierbij beperkte de tentoonstelling zich niet alleen tot kunst op het platte vlak, maar was er ook aandacht voor meer experimentele en discipline-overschrijdende praktijken, waarin formalistische voorbeelden werden gepresenteerd naast geëngageerd en activistisch werk. De kunstwerken van de uitgelichte kunstenaars gingen in *Vals Plat* een dialoog aan met de werken van kunstenaars uit de collectie en daarbuiten. Er werd gespeeld met het begrip schilderkunst, om het op te rekken of juist om vanuit een ander perspectief tot de kern te komen.

Hadassah Emmerich

Hadassah Emmerich wordt gezien als een van de belangrijkste Nederlandse schilders van dit moment. Ze maakt weelderige, sensuele schilderijen die de zinnen prikkelen. Haar maakproces kent een cyclisch karakter, waarbij vormen en patronen steeds in een andere samenstelling of context terugkomen. Hierdoor gaan haar werken een onophoudelijke dialoog met elkaar aan.

Fons Haagmans

Fons Haagmans is een van de protagonisten van de Limburgse en Nederlandse schilderkunst. Hij heeft grote invloed gehad op het Nederlandse kunstlandschap en jongere generaties kunstenaars. In zijn lange loopbaan heeft hij bewezen dat de schilderkunst zich net zo goed leent voor

abstracte werken als voor figuratieve doeken.

Rik Meijers

De schilderijen van Rik Meijers werken magnetisch. Het ene moment zuigen ze je naar binnen, het andere spuwen ze je uit. Door dit constante proces van aantrekken en afstoten wordt een bijna elektrische spanning opgebouwd, die door de ruimte en de bezoeker heen zoemt.

Marleen Rothaus

Marleen Rothaus is kunstenares, feministe en maatschappelijk werkster. Ze is een vurig pleitbezorger voor de rechten van mensen die anders zijn dan de cisgender, heteroseksuele man. Rothaus heeft internationale erkenning gekregen voor haar olieverfschilderijen, die ze als spandoeken met zich meedraagt bij feministische demonstraties en protesten op straat.

EXTRA!

Artist Talk en demonstratie

Tijdens de *Bonnefanten First Friday* op 2 december 2022, gingen Roxy Jongewaard (assistent artistiek directeur Bonnefanten) en kunstenaar Rik Meijers in gesprek over zijn kunstenaarschap en presentatie in het Bonnefanten. En Marleen Rothaus is met haar werk in een demonstratie door Maastricht getrokken.

Zaaloverzicht *Beating Around the Bush #7: Vals Plat* met werk van Fons Haagmans. ©Manor Lux 2022

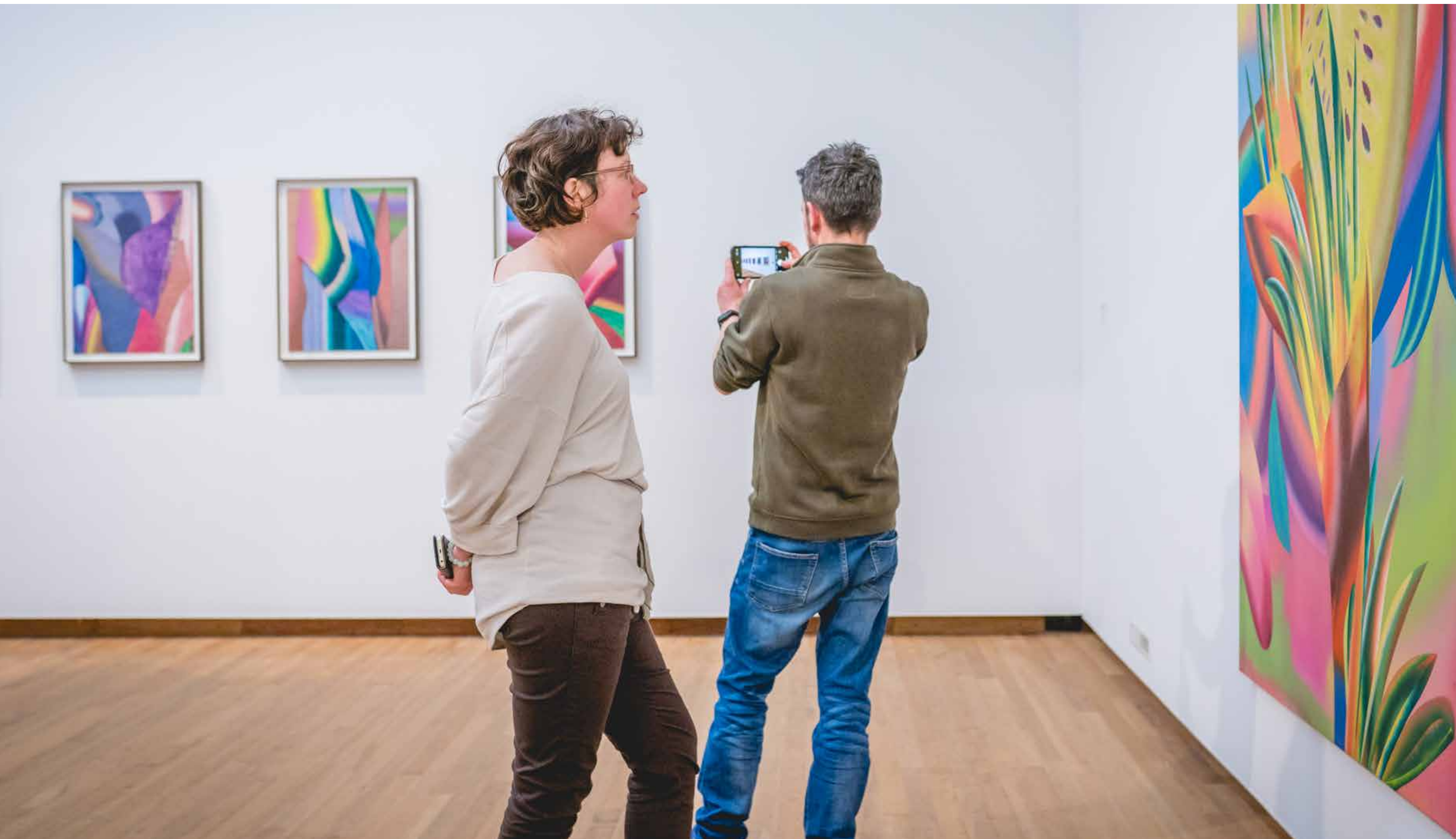

Tijdens de Bonnefanten First Friday op 2 december 2022, gingen Roxy Jongewaard (assistent artistiek

directeur Bonnefanten) en kunstenaar Rik Meijers in gesprek over zijn kunstenaarschap en presentatie in het

Bonnefanten. En Marleen Rothaus is met haar werk in een demonstratie door Maastricht getrokken.

“Lange tijd bleef klankkunst in de luwte, en werd er relatief weinig kunsthistorisch onderzoek naar gedaan.”

Boven en beneden: Zaaloverzicht
Paul Devens, *The Derailment of the Usual*. ©Manor Lux 2022

Paul Devens:

The Derailment of the Usual

20.02.2022 - 28.08.2022

Gastcurator: Paul Devens en Eline Kersten

i.s.m. Paula van den Bosch

Hedendaagse klankkunstpionier

De hedendaagse klankkunstpionier Paul Devens (Maastricht, 1965) heeft afgelopen decennia geluid als volwaardig medium in de regio en daarbuiten op de kaart gezet. In *The Derailment of the Usual* maakte hij de bezoeker bewust van de manier waarop architectuur, klank en technologie onze beleving en waarneming beïnvloedt, en daarnaast onze samenleving politiek inkleurt. De tentoonstelling daagde uit om met een open blik te kijken en te luisteren naar zaken waar we normaal geen acht op slaan.

Sonische heropvoering van de eerste industriële huurkazerne in Maastricht

In deze tentoonstelling trad Paul Devens op als kunstenaar, curator, docent en performer. Zijn eigen werk was te zien in de lange zijzalen, waaronder een nieuwe productie die hij speciaal voor deze tentoonstelling ontwikkelde. *Folly / The Derailment of the Usual* is een klankinstallatie die misstanden uit het begin van het Maastrichtse industriële tijdperk hoorbaar maakt.

Meerdere generaties kunstenaars uit diverse windstreken die met geluid werken

Voor de andere ruimtes nodigde Devens, samen met co-curator Eline Kersten (Maastricht, 1994), twee kunstenaars uit met wie hij zich verbonden voelt en wier

werk veel raakvlakken heeft met dat van hem. Lis Rhodes (London, 1942) is een kunstenaar en activiste die zich al haar hele werkzame leven politiek engageert en cinema en geluid daarvoor inzet. De Egyptische kunstenaar Heba Y. Amin (1980, Caïro) maakt politiek en activistisch werk rondom historische gebeurtenissen. Op zaal in het Bonnefanten vond een dialoog plaats tussen de verschillende kunstwerken vanuit de opvatting dat klank verankerd is in een sociale, activistische en politieke werkelijkheid.

Klankkunst uit de luwte

Het medium klankkunst wordt pas sinds kort door musea gepresenteerd en verzameld. Lange tijd bleef klankkunst in de luwte, en werd er relatief weinig kunsthistorisch onderzoek naar gedaan. Met deze tentoonstelling zette Devens zijn kennis en het netwerk dat hij in de loop van decennia heeft opgebouwd in, om het medium klankkunst voor het voetlicht te brengen. Dit deed hij naast de tentoonstelling bij Bonnefanten ook met een flankerend symposium en concerten in de Jan van Eyck Academie en het Conservatorium Maastricht. Tevens trad hij in het museum op als performer met zijn band en kunstenaarscollectief Otomax.

EXTRA!

Ter afsluiting van dit omvangrijke project, organiseerde de Jan van Eyck Academie in samenwerking met de kunstenaar, Bureau Europa en Conservatorium Maastricht een tweedaags symposium, op 15 en 16 december, in de Jan van Eyck Academie. Het tweedaags symposium verkende de

Zaaloverzicht Paul Devens,
The Derailment of the Usual.
©Manor Lux 2022

Zaaloverzicht *Restoring Ferdi*.
©Peter Cox 2022

manier waarop architectuur, klank en technologie onze beleving en waarneming beïnvloedt, en daarnaast de samenleving politiek inkleurt. Er waren verschillende gerenommeerde sprekers aanwezig en er vonden performances plaats. Ook werd de publicatie *The Derailment of the Usual*, tijdens het symposium gepresenteerd.

Verhalen uit de Collectie - Restoring Ferdi 20.04.2022 - 14.05.2023

Curator: Paula van den Bosch i.s.m. Charlotte Franzen (hoofd Collectiebeheer en -documentatie) en Stefanie Metsemakers (hoofd Educatie, publieksbegeleiding & inclusie)

Pionier van vrouwelijke sensualiteit

Ferdi (Arnhem, 1927) combineerde haar kunstenaarschap met de zorg voor de kinderen en met haar rol als gastvrouw. Ferdi's drukke bestaan beïnvloedde haar artistieke productie, een lot dat ze deelt met het merendeel van de vrouwelijke kunstenaars die tegelijk moeder en echtgenote zijn.

Beroemde Hortisculpturen

In de jaren zestig ontstonden haar beroemde *Hortisculpturen*: bloem- en plantachtige vormen en hybride wezens tussen plant en dier, vaak met nadrukkelijk aanwezige voortplantingsorganen. Succes volgt snel, maar na haar overlijden in 1969 wordt het stil rondom haar werk en duurt het jaren, voordat deze pionier van vrouwelijke sensualiteit tot de Nederlandse kunstcanon toetreedt. Het Bonnefanten beheert zes van de circa vijftien *Hortisculpturen* en heeft daarmee de grootste collectie werken van

Ferdi. Helaas zijn de sculpturen - mede door de kwetsbaarheid van de materialen - al geruime tijd in matige tot slechte conditie. Inmiddels was het hoog tijd de hele collectie grondig te laten restaureren.

Restauratie voor het publiek

Restauratoren Katja van de Braak en Ellen Jansen werkten samen met de dochters van Ferdi, Giotta en Ryu Tajiri, in de eerste onderzoeksfase van de restauratie. In de zomermaanden van 2022 begonnen de restauratoren in Amsterdam met de daadwerkelijke restauratie. Rond de herfst- en kerstvakantie werkten zij vervolgens op zaal verder. Bij de voorbereidingen en behandelingen werkten ze samen met studenten van de master Conservering en Restauratie aan de Universiteit van Amsterdam. De restauratoren in spé kregen colleges over Ferdi, haar *Hortisculpturen*, gebruikte materialen en technieken, en bestuderen Ferdi's iconische *Wombtomb* (1968) in het Rijksmuseum. Begin 2023 zijn de gerestaureerde werken van deze fascinerende kunstenaar in volle glorie op zaal te bewonderen.

Het restauratieproject van Ferdi's *Hortisculpturen* was de eerste in een reeks interdisciplinaire samenwerkingen binnen het Bonnefanten tussen de afdelingen Presentatie, Collectiebeheer en Educatie, en is mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de Meester Koetsier Foundation.

Verhalen uit de Collectie - Raul Marroquin in Maastricht

24.04.2022 - 18.06.2023

I.s.m. Raul Marroquin, Corinne Groot & Rob van de Ven (Zapp Magazine) en Jan van Eyck Academie

Curator: Paula van den Bosch

Brandpunt van artistieke vernieuwing

De Jan van Eyck Academie in Maastricht was begin jaren 70 een brandpunt van artistieke vernieuwing. De jonge kunstenaars zochten naar direct contact met hun publiek en wilden kunst en het dagelijks leven laten samenvallen. Een spin in dit web is Raul Marroquin (Bogotá, 1948), een kunststudent die van 1971 tot 1974 op de Jan van Eyck verblijft. Profiterend van de totaal open atmosfeer op de academie, initieert hij tal van lokale en internationale samenwerkingen. Ook met het Bonnefanten wordt regelmatig samengewerkt. Onder de naam Equipo Movimiento organiseert Marroquin samen met Young Tchung in 1973 Body Monuments Inc., een behoorlijk gevaarlijke live performance waarbij een hydraulische heftruck onder grote publieke belangstelling twee levende mensen in de lege niches van de voormalige Bonnefantengevel plaatst.

Eerste internationale videotentoonstelling

Marroquin hoort tot de voorhoede van kunstenaars wereldwijd die experimenteert met video en televisie, met kunst via de kabel, videoconferenties, streaming media en meer. Zijn werk staat daarbij altijd in het teken van een persiflage op de Amerikaanse consumptie- en mediacultuur, waartoe hij Mad Enterprises opricht.

Van het pionierswerk van Marroquin en vele andere kunstenaars die aan de Jan van Eyck verblijven, belandt weinig in de museumcollectie. Alle experimenteerdrang in Maastricht leidt er wel toe dat de eerste internationale videotentoonstelling in een Nederlands museum plaatsvindt in het Bonnefanten, getiteld *Video & Film Manifestatie*, in 1977. Een twintigtal experimentele video's in de collectie getuigen van een bijzondere tijd en ondertussen is het medium niet meer weg te denken als hedendaagse kunstvorm.

Melati Suryodarmo:

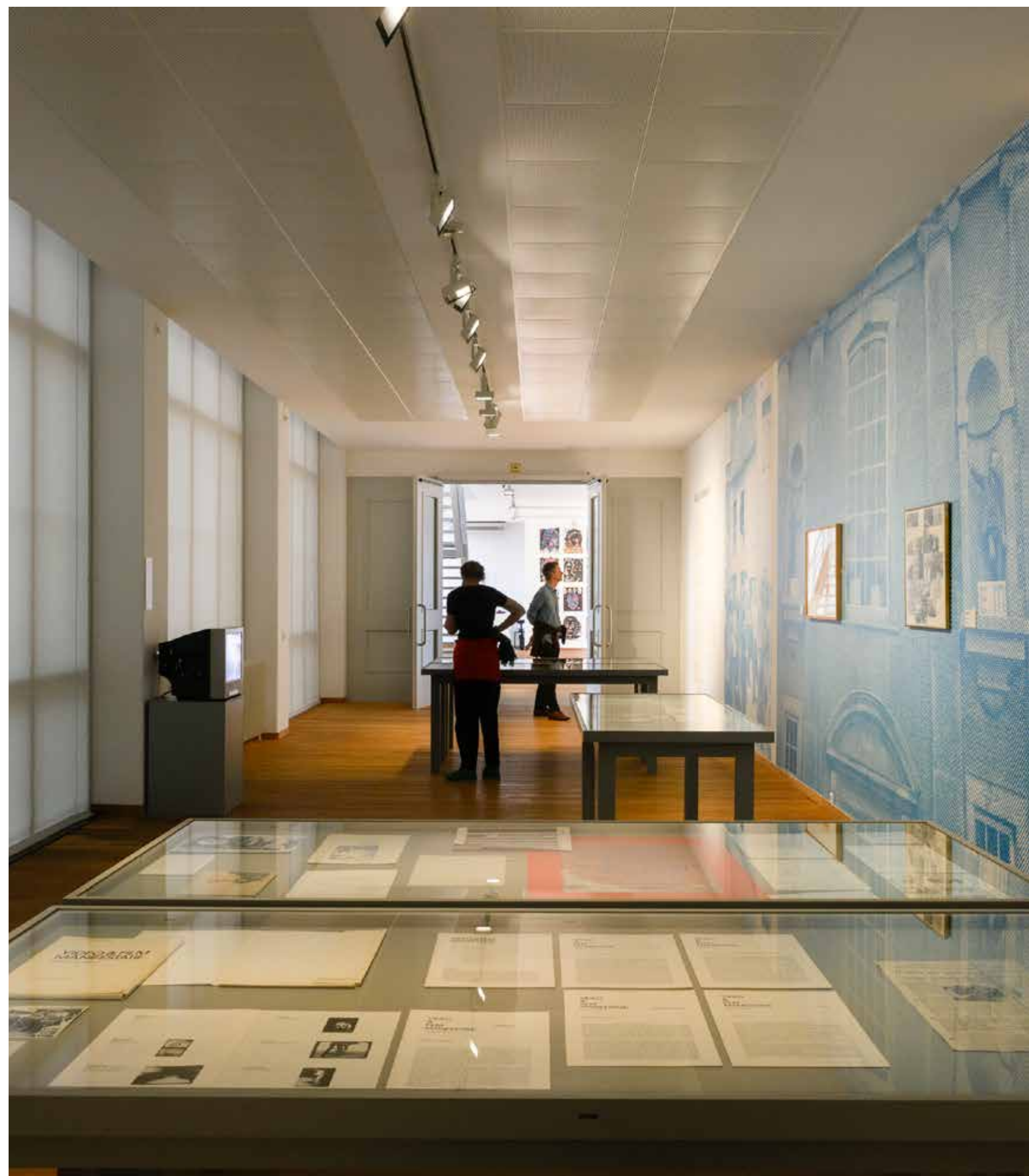
I am a Ghost in My Own House

12.06.2022 - 30.10.2022

Gastcurator: Philippe Pirotte

Winnaar Bonnefanten Award for Contemporary Art

Het Bonnefanten presenteerde Melati Suryodarmo (Surakarta, 1969) als 11e winnaar van de Bonnefanten Award for Contemporary Art (BACA). De BACA-jury bestond uit Sadiah Boonstra (onafhankelijk curator en cultuurhistorica uit Jakarta), Zoe Butt (artistiek directeur Factory Contemporary Arts Centre, Ho Chi Minh City), Rhana Devenport (directeur Art Gallery of South Australia, Adelaide), Stijn Huijts (directeur Bonnefanten, Maastricht), Victoria Noorthoorn (directeur Museo de Arte Moderno de Buenos Aires) en Alia Swastika (directeur Jogja Biennale Foundation, Yogyakarta). Op 12 juni opende in het museum *I am a Ghost in My Own House*, Suryodarmo's eerste grote solotentoonstelling in Europa en Nederland.

Zaaloverzicht Raul Marroquin in Maastricht. ©Peter Cox 2022

Performance *Sweet Dreams Sweet* van Melati Suryodarmo tijdens de opening van haar solotentoonstelling

I am a Ghost in My Own House op 12 juni 2022. ©Manor Lux 2022

Performance *Transaction of Hollows*
van en door Melati Suryodarmo
tijdens de opening van haar

solotentoonstelling *I am a Ghost in
My Own House* op 12 juni 2022.
©Manor Lux 2022

Scherpe politiekmaatschappelijke inzichten in poëtische, lijfelijke beeldtaal

Suryodarmo is een veelzijdige kunstenaar, maar ze onderscheidt zich vooral met haar indringende performances. Ze vertolkt in haar werk scherpe politiekmaatschappelijke inzichten in een poëtische, lijfelijke beeldtaal. De toekenning van de BACA aan haar, vormde voor het Bonnefanten een welkome aanleiding om Melati Suryodarmo voor te stellen aan het Nederlandse publiek en eer te bewijzen aan een van de pioniers van de performancekunst.

Twaalf uur durende performance

Tijdens de openingsdag vonden er twee performances plaats, de vier uur durende performance *Transaction of Hollows* en gelijktijdig de performance *Sweet Dreams Sweet*. Een week later voerde Suryodarmo ook nog de performance *I am a Ghost in My Own House* uit. De titel van de tentoonstelling komt van Suryodarmo's gelijknamige twaalf uur durende performance. Tijdens deze performance verpulverde ze twaalf uur lang met een stenen vijzel houtskool en putte ze zichzelf letterlijk uit.

Veelzijdige, activistisch kunstenaar

De werken in de tentoonstelling lieten de veelzijdigheid zien van haar kunstenaarschap. Zo waren er naast performances ook video-installaties, fotografie en tekeningen te zien. Suryodarmo liet zich voor haar andere werken ook inspireren door haar langdurige performances, waarbij de focus op haar lichaam en de omgang met of het vormgeven van de tijd, belangrijke elementen zijn.

“Voor Suryodarmo symboliseert het verpulveren van de houtskool haar vermoeidheid en de fysieke uitputting,

die gepaard gaan met haar ontworteld zijn en met haar terugkeer naar Indonesië na een jarenlang verblijf

in Duitsland. Vandaar de titel *I am a Ghost in My Own House*.”
- Philippe Piroette, gastcurator

Performance *I'm a Ghost in My Own House* van en door Melati Suryodarmo in Bonnefanten op 19 juni 2022.

©Manor Lux 2022

Suryodarmo richt zich op concepten als thuis, spiritualiteit, familie en persoonlijke geschiedenis en verweeft die met socio-politieke, activistische en vooral feministische ideeën. Deels als gevolg van politieke en genderdiscriminatie is haar werk lang over het hoofd gezien.

Sleutelfiguur in de Indonesische culturele wereld

Suryodarmo is door haar onvermoeibare inspanning om verbindingen te leggen tussen kunst en de samenleving, een sleutelfiguur in de Indonesische culturele wereld geworden. En hoewel haar naam inmiddels ruimschoots is gevestigd en breed erkenning geniet in Zuidoost-Azië en ook daarbuiten, heeft haar praktijk zich vreemd genoeg niet uitgedrukt in een groot aantal internationale prijzen of solotentoonstellingen. Bij *I am a Ghost in My Own House* verscheen een monografische publicatie.

EXTRA!

Live performance, rondleidingen, workshop en satehs in de tuin

Op 19 juni gaf Melati Suryodarmo de twaalf uur durende performance *I'm a Ghost in My Own House*. De hele dag konden bezoekers in het museum deelnemen aan een introductie op de tentoonstelling door gastcurator Philippe Pirotte of aanschrijven bij een houtskool workshop. Eten was er ook, er werden satehs geroosterd op houtskool in de binnentuin van het museum.

Debat & Discours: Indonesische kunst en kunstenaars ten tijde van de Revolusi

In aanloop naar de opening van Melati Suryodarmo organiseerden wij in samenwerking met het Rijksmuseum op 22 mei 2022 een dag met korte lezingen, videoportretten, interviews, muziek en gesprek over welke rol kunstenaars spelen in de politiek en geschiedschrijving. Hoe hebben Indonesische kunstenaars de revolutie verbeeld en mede vormgegeven? Gasten waren Robin Block, Merapi Obermayer, Aminudin T.H. Siregar, Kerstin Winking en live vanuit Indonesië, Yogyakarta: Kartika Affandi en Timoteus Anggawan Kusno. Moderator was Sadijah Boonstra.

Speciaal voor families

De populaire kinderaudiotour kreeg bij vrijwel elke tentoonstelling nieuwe audiostops. Maar bij de tentoonstelling van Melati Suryodarmo maakten we een speciaal familiespoor waarin families - net als de kunstenaar - hun hele lijf nodig hadden om de opdrachten uit te voeren.

Uitreiking Bonnefanten Award for Contemporary Art aan Melati Suryodarmo op 12 juni 2022. Van links naar rechts: Philippe Pirotte,

Sadijah Boonstra, Alia Swastika, Melati Suryodarmo, Stijn Huijts. ©Manor Lux 2022

YOUNG OFFICE in actie in het
Bonnefanten Pinkpop-up museum.
©Harry Heuts 2022

Bonnefanten Pop-up museum Pinkpop

BLKNWS van Kahlil Joseph

17.06.2022 - 19.06.2022

Curator: Stijn Huijts

Black News, uniek voor iedere locatie

Niet alleen binnen de museummuren verrasten we publiek en pers telkens weer. Voor het eerst waren we op maar liefst drie festivals te vinden met ons Bonnefanten Pop-up museum en brachten we de kunst naar een groot en divers publiek. Op 17, 18 en 19 juni was het Bonnefanten voor de zevende keer aanwezig op het Pinkpop festival, in het inmiddels bekende pop-up paviljoen in de Kalm Aan Laan. Daar werd de indrukwekkende video-installatie *BLKNWS* (Black News) van Kahlil Joseph (Seattle, 1981) gepresenteerd. Daarnaast had YOUNG OFFICE, de jongerenafdeling van Bonnefanten, alle dagen een eigen *BLKNWS* YO-programma voor jong en oud.

Baanbrekend werk

Joseph is een in Los Angeles gevestigde Amerikaanse kunstenaar en filmmaker, die vooral bekend staat om zijn baanbrekende videoclipps voor muzikanten als Kendrick Lamar, Flying Lotus, FKA twigs en Beyoncé. Sinds 2015 maakt hij ook naam binnen de hedendaagse kunstscene met zijn grootschalige video-installaties, op het snijvlak van cinema, beeldende kunst, mode en muziek. Het Bonnefanten presenteerde in 2017 zijn eerste Europese museumtentoonstelling, wat er onder meer toe leidde dat Joseph in 2020 de Eye Art & Film Prize won.

Actuele en historische beelden over de zwarte cultuur

Met *BLKNWS* realiseerde Kahlil Joseph een twee-kanaals 'nieuwsuitzending' waarin de grenzen tussen kunst, journalistiek, ondernemerschap en culturele kritiek vervagen. Het is tevens een kritische analyse van de wijze waarop raciale kwesties en storytelling botsen met informatiesystemen. In afwijking van wat de mainstream nieuwszenders doorgaans presenteren, toont *BLKNWS* vrijwel alleen actuele en historische beelden over de zwarte cultuur. Iedere editie van *BLKNWS* heeft een permanente online verbinding met de studio van de kunstenaar, die het mogelijk maakt dat er in real-time continu nieuwe content wordt ontvangen. Hierdoor ontstaat er een eindeloos groeiende 'nieuwsuitzending', die uniek is voor iedere locatie waar het werk wordt getoond.

The Studio: Gladys Zeevaarders & Sophie Johns

03.07.2022 - 27.11.2022

Curator: Paula van den Bosch

Live op zaal aan het werk

In deze zesde Studiopresentatie was het de beurt aan Gladys Zeevaarders & Sophie Johns (Kerkrade, 1993 & St. Gallen, 1993). Het kunstenaarsduo maakte voor de tentoonstelling grote abstracte potloodtekeningen die ontstaan in langdurige, gezamenlijke werksessies. In *The Studio* waren ze live op zaal aan het werk.

In het bijzijn van mensen

Samen bogen Gladys Zeevaarders & Sophie Johns zich met een spectrum aan potloden

Presentatie *BLKNWS* van Kahlil Joseph in het Bonnefanten Pinkpop-up museum. ©Harry Heuts 2022

over een wit vel papier en werkten ze aan één tekening. Ze vormden een kunstenaarsduo, dat de positie van het individu in hun samenwerking probeert te verschuiven. Het ging hen om het weg laten vallen van de ego's, het ontdekken waar de een ophoudt en de ander begint.

Zeevaarders & Johns zijn op zoek naar het moment dat deze waarde zich aandient. Ze waren benieuwd of ze geconcentreerd konden blijven tekenen in het bijzijn van mensen. Om daar inzicht in te krijgen waren bezoekers van *The Studio* uitgenodigd om in de zomermaanden het maakproces bij te wonen. In de loop van de tentoonstelling ontbonden kunstenaars met wederzijds goedvinden hun samenwerkingsverband.

Limburg Beeldende Kunst Stipendium

Het duo Gladys Zeevaarders & Sophie Johns was de derde ontvanger van het Limburg Beeldende Kunst Stipendium (LBK), een beurs ingesteld door de Provincie Limburg. Het stipendium wil het werk van jonge Limburgse kunstenaars stimuleren en onder de aandacht brengen van een groter publiek. Het stipendium behelst een werkperiode aan de Jan van Eyck Academie, een tentoonstelling in *The Studio* en een geldbedrag van €5.000.

Bonnefanten Pop-up museum

Cultura Nova

melanie bonajo

26.08.2022 - 04.09.2022

Curator: Stijn Huijts

Van Biënnale van Venetië naar home town Heerlen

Met trots presenteerde het Bonnefanten op festival Cultura Nova de film *Night Soil #1 / Fake Paradise* (2014-2016) van melanie bonajo (hen/ hun). bonajo (Heerlen, 1978) vertegenwoordigde in 2022 Nederland tijdens de Biënnale van Venetië, en was tijdelijk te zien in het Bonnefanten Pop-up museum in hun home town Heerlen. Hen heeft zich ontwikkeld tot een tegendraadse kunstenaar die werkt in en tussen verschillende disciplines, waaronder fotografie, video, installaties, publicaties, performance en muziek. bonajo valt op door hun anarchistische inslag en hun energieke vermogen voortdurend te ontsnappen aan maatschappelijke conventies.

Vechten tegen vervreemding, versnippering en isolement

Night Soil #1 / Fake Paradise is het eerste deel van de *Night Soil Trilogy*, waarin bonajo groepen mensen volgt in hun zoektocht naar manieren om tegen gevoelens van vervreemding, versnippering en isolement te vechten. Volgens bonajo worden deze gevoelens vaak veroorzaakt door de verleidingen en de druk vanuit de huidige consumptie- en mediamaatschappij. Door nieuwe rituelen te creëren proberen deze groepen een nieuwe, diepe band met elkaar en met de aarde tot uitdrukking te brengen. Ze doen dat vaak buiten de

Boven en beneden: Presentatie *Night Soil #1 / Fake Paradise* (2014-2016) van melanie bonajo in Bonnefanten

Pop-up museum op festival Cultura Nova. ©Harry Heuts 2022

Van links naar rechts: de Skinship, melanie bonajo, Roel Wever (burgemeester Gemeente Heerlen),

Stijn Huijts en Rocco Malherbe (directeur/bestuurder Cultura Nova) bij het Bonnefantent Pop-up

museum op festival Cultura Nova. ©Bonnefantent 2022

Boven: buitenaanzicht Bonnefanten
Pop-up museum in de Hoofdwacht
op festival MAAS!, op het Vrijthof,

Maastricht.
Beneden: Presentatie Sanne
Vaassen, *Wolk* (2013), film. Collectie

Bonnefanten ©Bonnefanten 2022

gevestigde systemen om, en zelfs in de vorm van alternatieve leefstijlen die naar het illegale neigen. bonajo onderzoekt o.a. het helende effect van de hallucinogene drug ayahuasca. Ayahuasca is in de meeste landen illegaal, maar wordt al eeuwenlang gebruikt bij inheemse ceremonieën in het Amazonegebied. Als je dat inneemt, krijg je nieuwe inzichten over jouw plek in de wereld en je relatie met de natuur. De film toont de dunne lijn tussen deel uitmaken van een hechte alternatieve gemeenschap en eenzaam escapisme.

Pleasure Positive Somatic Art Camp

Op 3 en 4 september zette bonajo samen met Skinship een Pleasure Positive Somatic Art Camp op op Cultura Nova. Tijdens deze Art Camp werden intimiteit en aanraking uit de begrenzings van de slaapkamer en romantische relaties gehaald. Buiten op het festivalterrein vond een reeks evenementen en workshops plaats, zoals een Drag Race, Boundary Boss, een consent-workshop, Fuck Like you Dance: een bekkenbodemparade, Under your skin en een All you can eat Ass buffet.

Bonnefanten pop-up museum MAAS!

08.09.2022 - 11.09.2022

Curator: Stijn Huijts

Economy of Love op het Vrijthof

Bonnefanten realiseerde tijdens festival MAAS! in Maastricht een pop-up museum in de Hoofdwacht, aan het Vrijthof, midden in de stad in het kader van: Wij brengen de kunst de Maas over en naar je toe! In de Hoofdwacht kon worden genoten van videokunst van vier kunstenaars uit de

Bonnefantencollectie: melanie bonajo, Chaim van Luit, Rory Pilgrim en Sanne Vaassen. In deze selectie kleurrijke kunstwerken komen de actuele thema's als diversiteit, identiteit en solidariteit aan de orde.

Werner Mantz:

The Perfect Eye

27.09.2022 - 26.02.2023.

Gastcurator: Frits Gierstberg

Eerste overzichtstentoonstelling in de wereld

Het Bonnefanten presenteerde, in samenwerking met het Nederlands Fotomuseum en de Werner Mantz Stichting, de eerste overzichtstentoonstelling ooit van topfotograaf Werner Mantz (Keulen, 1901 -Maastricht, 1983); 40 jaar na zijn overlijden. Wereldwijd wordt Mantz gezien als een van de belangrijkste architectuurfotografen van de stroming het Nieuwe Bouwen. Dit is slechts een onderdeel van zijn veelzijdige oeuvre.

Canon van de Nederlandse fotografie

Het werk van Mantz heeft tot nu toe op lokaal, regionaal en internationaal niveau grote aandacht gekregen, maar niet in Nederland (behalve Limburg). Met de tentoonstelling *The Perfect Eye* toont het Bonnefanten waarom het oeuvre van Mantz (ook) behoort tot de canon van de Nederlandse fotografie. Hij neemt in de geschiedenis een unieke plek in door zijn beeldtaal, gebruik van natuur-lijk licht en vakmanschap; Mantz had het perfecte oog. *The Perfect Eye* is een retrospectief waarin circa 300 vintage beelden werden getoond.

Opening tentoonstelling
The Perfect Eye van Werner Mantz.
©Manor Lux 2022

‘Missing link’ van de fotografie in de jaren 20 van de vorige eeuw

Mantz is de ‘missing link’ genoemd in de evolutie van de fotografie in de jaren 20 van de vorige eeuw. Zijn werk legt een verbinding tussen de artistieke avant-garde van zijn tijd en een puur ambachtelijke, functionele fotografiepraktijk. De kunstzinnige potenties van het medium kregen met terugwerkende kracht erkenning en fotograaf Werner Mantz werd ‘herontdekt’. Zijn architectuurfoto’s verschenen op een van de meest prestigieuze internationale kunsttentoonstellingen, de Documenta van 1977 in Kassel.

De kwaliteit van Mantz’ fotografie is een combinatie van drie eigenschappen: zijn vakmanschap, zijn begrip van de aard van zijn onderwerpen, en zijn grote creatieve vermogen om een eigen en coherente beeldtaal te ontwikkelen binnen de veelal nauwe kaders van een opdracht. Bovendien is Mantz een grote inspiratiebron voor hedendaagse fotografen. Zijn werk is vertegenwoordigd in de collecties van meer dan 30 musea verspreid over vier continenten. Bij de tentoonstelling verscheen een publicatie: *Werner Mantz – The Perfect Eye* en een exclusieve fotoprint.

De tentoonstelling is in samenwerking met het Nederlands Fotomuseum en de Werner Mantz Stichting gerealiseerd. Met speciale dank aan bruikleengevers als Museum Ludwig en Die Photographische Sammlung/ SK Stiftung Kultur, Keulen.

EXTRA!

Fotografen als Werner Mantz

In de tentoonstelling was ook een Mantz-studio neergezet waarin bezoekers met natuurlijk licht een ‘Mantz-selfie’ konden maken. Dat gebeurde veelvuldig. Tijdens de kerstvakantie fotografeerde de jonge Maastrichtse fotograaf Joris Hilterman twee dagen lang bezoekers met een analoge grootformaat camera en maakte daarbij gebruik van daglicht (net als Mantz). Een unieke ervaring in deze digitale tijd!

Stadswandelingen en een speciale audiotour

Op 4, 15 en 30 december 2022 organiseerde het museum in samenwerking met de Werner Mantz Stichting goedbezochte stadswandelingen in het kader van de tentoonstelling *Werner Mantz: The Perfect Eye*. Clément Mantz (zoon van) nam deelnemers mee naar de plekken in Maastricht, die zijn vader in de vroege ochtenduren met zijn camera vastlegde. Naast de fysiek georganiseerde stadswandeling was er ook de mogelijkheid om de Werner Mantz route op eigen initiatief te lopen met een audiotour.

Lezingen

Op 29 oktober, 5 november, 26 november en 11 december verzorgden Huub Smeets en Clément Mantz van de Werner Mantz Stichting speciale lezingen in het auditorium van het museum. Bezoekers kwamen van heinde en ver en lieten zich meenemen in het veelzijdige oeuvre. Van architectuur- tot portretfotografie, zijn levenswandel en vrije werk, alsook de diverse (kunst) historische periodes in Keulen en Midden-

en Zuid-Limburg. Mantz was overal in thuis. Het zorgde voor extra interesse in de tentoonstelling. Ook gastcurator en autoriteit op gebied van de fotografie, Frits Gierstberg (Nederlands Fotomuseum), wist een groot publiek te binden tijdens een van zijn speciale lezingen over Mantz en tijdgenoten. Wij zijn zowel de stichting als het Nederlands Fotomuseum zeer erkentelijk voor de goede samenwerking.

Hrair Sarkissian:

The Other Side of Silence

29.11.2022 - 14.05.2023

Curatoren: Dr. Omar Kholeif, Dr. Theodor Ringborg en Stijn Huijts

Eerste grote overzichtstentoonstelling in Nederland

Bonnefanten presenteert de eerste grote Nederlandse mid-career overzichtstentoonstelling van de Syrisch-Armeense kunstenaar Hrair Sarkissian (Damascus, 1973). Hrair Sarkissian is geboren en getogen in Syrië als kleinzoon van Armeense genocidevluchtelingen. Hij onderzoekt in zijn werk vaak de emotionele achtergronden en levenservaringen van mensen die afkomstig zijn uit verschillende diasporagemeenschappen.

Wonden van conflicten blootleggen

In *The Other Side of Silence* legt de kunstenaar onder meer met levensgrote foto's de wonden van conflicten bloot. Het publiek wordt meegenomen op een uitgebreide reis over openbare pleinen in Aleppo, Latakia en Damascus, door de lucht boven Palmyra (in het huidige Syrië) en over de besneeuwde postindustriële

landschappen van het hedendaagse Armenië. In totaal zijn meer dan vijftien van Sarkissians werken te zien, waaronder het nieuwe, niet eerder getoonde *Sweet and Sour* (2022).

Voor zijn meest recente werk *Sweet and Sour* (2022), gemaakt in opdracht van het Bonnefanten, ging de kunstenaar meer dan een eeuw later op zoek naar zijn voorouderlijk huis in Oost-Anatolië, het vroegere West-Armenië. Daar aangekomen blijken alle sporen van de oorspronkelijke bevolking na de Armeense genocide in 1915 te zijn gewist. Sarkissian confronteert zijn vader met een video van het 'vaderland', een plek die zijn vader nooit in het echt zo zal beschouwen of naar zal terugkeren.

Overdenken, inademen en onderzoeken

Sarkissian dacht al vroeg conceptueel na over de ruimte die het medium fotografie biedt. Het opsporen en reconstrueren van scènes met behulp van persoonlijke herinneringen, onderzoek en menselijke ontmoetingen, stellen Sarkissian in staat om zich in de huidige, met beelden verzadigde digitale wereld te onderscheiden. Bij voorkeur legt hij met zijn analoge grootformaat camera plaatsen en architectonische locaties vast, waarin de menselijke figuur afwezig is. Sarkissian nodigt de toeschouwer uit om dat wat er feitelijk op het beeld te zien is te overdenken, om de stilte van elk beeld 'in te ademen' en tegelijkertijd te onderzoeken wat er onder het oppervlak aanwezig zou kunnen zijn.

Opening en zaaloverzicht van Hrair Sarkissian, *The Other Side of Silence*.
©Manor Lux 2022

Opening en zaaloverzicht van Hrair Sarkissian, *The Other Side of Silence*.
©Manor Lux 2022

Opening en zaaloverzicht van Hrair Sarkissian, *The Other Side of Silence*.
©Manor Lux 2022

'Dream Colour'

Hrair Sarkissian leerde het vak in zijn vaders fotostudio in Damascus, 'Dream Colour', het eerste (kleuren)fotolab in Syrië. Daarna studeerde hij in Frankrijk en in Nederland, waar hij in 2010 zijn Bachelor in Fotografie haalde aan de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam. Tegenwoordig woont en werkt hij in Londen. Nog steeds gebruikt Sarkissian voornamelijk analoge fotografie, wat zijn beelden een zachtere, meer verzadigde en soms schilderachtige kwaliteit geeft.

Samenwerking

Hrair Sarkissian: *The Other Side of Silence* is een samenwerking tussen Sharjah Art Foundation (Sharjah, VAE), Bonniers Konsthall (Stockholm, Zweden) en Bonnefanten. De tentoonstelling is samengesteld door dr. Omar Kholeif, directeur collecties en senior curator Sharjah Art Foundation; dr. Theodor Ringborg, artistiek directeur Bonniers Konsthall; en Stijn Huijts, algemeen en artistiek directeur Bonnefanten. Bij de tentoonstelling verscheen een omvangrijke publicatie genaamd *Hrair Sarkissian: The Other Side of Silence*.

EXTRA!

Artist Talk

Ter gelegenheid van de opening van de tentoonstelling op 27 november 2022, gingen Omar Kholeif, gastcurator en directeur Collecties en senior conservator van Sharjah Art Foundation, en Hrair Sarkissian het gesprek aan over *The Other Side of Silence*.

Ter gelegenheid van de opening van de tentoonstelling op 27 november 2022, gingen Omar Kholeif (rechts),

gastcurator en directeur Collecties en senior conservator van Sharjah Art Foundation, en Hrair Sarkissian (links)

het gesprek aan over *The Other Side of Silence*. ©Manor Lux 2022

“Sarkissian nodigt de toeschouwer uit om dat wat er feitelijk op het beeld te zien is te overdenken, om de stilte van elk beeld ‘in te ademen’ en tegelijkertijd te onderzoeken wat er onder het oppervlak aanwezig zou kunnen zijn.”

Bezoekers tijdens de opening van Hrair Sarkissian, *The Other Side of Silence*. ©Manor Lux 2022

*The Studio #7: Minne Kersten,
The Same Room (detail).*
©Peter Cox 2022

The Studio: Minne Kersten

10.12.2022 – 04.06.2023

Curator: Paula van den Bosch, Celien Govaerts

Verwevenheid van emoties met architecturale ruimtes

In de laatste maand van het jaar opende in het Bonnefanten de zevende editie van *The Studio*. In deze Studiopresentatie presenteert Minne Kersten (Utrecht, 1993) de installatie *The Same Room*, een verborgen kamer waarin zij de verwevenheid van menselijke emoties met architecturale ruimtes onderzoekt.

Wisselende perspectieven op trauma

Met de installatie *The Same Room* onderzoekt Minne Kersten de verbinding tussen een slaapkamer als een fysiek gebouw en de persoonlijke herinneringen die verbonden zijn aan deze plek. Kersten is specifiek geïnteresseerd in hoe deze ruimte, wanneer zich iets traumatisch afspeelt, verandert. Hiervoor ensceeneerde ze een slaapkamer in een zelfgebouwde filmset, welke in aanraking is gekomen met het element water.

De door water aangetaste kamer is stil en laat tegelijkertijd zien dat er iets is gebeurd. Via een installatie, schilderijen en een beeldhouwwerk biedt Kersten verschillende perspectieven waarop je naar de slaapkamer kunt kijken. Zo kent water als begrip verschillende betekenissen. Voor de een heeft water een destructieve kracht, terwijl het voor de ander levengvend is.

Interpretatie van suggestieve beelden

Als beeldend kunstenaar met een literaire inslag, is Kersten voortdurend op zoek naar hoe suggestieve beelden ervaren en geïnterpreteerd worden, en hoe dit wordt beïnvloed door persoonlijke en culturele associaties. In alle werken in *The Same Room* ontbreekt de mens. De slaapkamer, de spullen die er staan en het water, vertellen samen het verhaal van de personen die het geheel zo achterlieten; het geheugen van de architecturale ruimte. Naast wisselende perspectieven aan de hand van verschillende media, reikt Kersten met *The Same Room* ook gelaagde interpretaties van een verhaal aan.

Prijswinnend

Minne Kersten studeerde in 2016 af aan de Gerrit Rietveld Academie (Amsterdam) waarna zij van 2018 tot 2020 deelnam aan De Ateliers (Amsterdam). In 2022 werd zij genomineerd voor de Koninklijke Prijs voor Vrije Schilderkunst en de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs, en werd ze geselecteerd voor een residentie bij Triangle-Astérides (Marseille, Frankrijk).

In het Brueghel Lab kunnen bezoekers van 6 tot 106 de handen uit de mouwen

steken en een eigen kunstwerk maken of op onderzoek gaan. ©Manor Lux 2022

Na alle contactbeperkende maatregelen was er knaldrang!

Na alle lockdowns, contactbeperkende maatregelen, mondkapjes, (thuis)testen en liters desinfecterende handgel, hadden we in het Bonnefanten duidelijk knaldrang. Die intense behoefte om het leven te vieren en elkaar te ontmoeten werd gelukkig gedeeld: veel mensen wisten de diverse activiteiten en evenementen van het museum te vinden. De tentoonstellingen met extra activiteiten beschreven we al op de voorgaande pagina's. Opvallend was het grote aandeel jongeren en mensen die voor het eerst het Bonnefanten bezochten. De Bonnefanten First Fridays en de diverse activiteiten van onze jongerenafdeling YOUNG OFFICE droegen hier voor belangrijke mate aan bij. Maar er gebeurde natuurlijk meer. Voor jong en oud.

Zo'n 3.700 VO-leerlingen en studenten op bezoek

Het duurde even voordat het onderwijs het museum weer wist te vinden. Maar in het voorjaar zagen wij de onderwijsboekingen gelukkig weer binnenkomen, voornamelijk voor het voortgezet en hoger onderwijs. Opvallend waren de grote groepen middelbare scholieren uit het noorden van het land, die in Limburg op werkweek gingen en een bezoek brachten aan het Bonnefanten. In totaal bezochten 2.758 leerlingen van het voortgezet onderwijs het Bonnefanten. Zij deden dit zelfstandig, namen deel aan een van de onderwijsprogramma's of volgden een voor hun op maat gemaakt programma.

Maar liefst 913 studenten van het MBO, HBO en de universiteit bezochten met hun docent

het museum, soms met een programma ontwikkeld in samenwerking met de afdeling. Zo organiseerden we een zesweekse gidsentraining voor de docentenopleiding van de Maastricht Institute of Arts, en onderzochten we samen met studenten van de Master Arts & Heritage of en op welke manier we een kunstwerk konden restaureren met inbreng van het publiek.

Bijna 2.000 PO-leerlingen in het museum en 125 museumdocenten in de klas

Net als vorig jaar bleef het basisonderwijs dit jaar iets achter. Maar liefst 1.967 leerlingen van het basisonderwijs bezochten het Bonnefanten en volgden een interactieve rondleiding, een muzikaal programma of een theatrale speurtocht. En 125 basisschoolleerlingen volgden een programma van een van onze museumdocenten in hun eigen klas. In dit vakoverschrijdende programma komen leerlingen meer te weten over het museum en de verschillende kunstwerken die daar te zien zijn. Daarbij kruipen ze zelf in de rol van een museummedewerker en transformeren een ruimte in hun school tot tijdelijk museum. De kunstwerken voor dit tijdelijke museum maken de leerlingen zelf in een workshop in de klas.

Altijd iets te doen voor families en kids

In het Bonnefanten is altijd iets te doen voor families met jonge kinderen. In het Brueghel Lab kunnen bezoekers van 6 tot 106 de handen uit de mouwen steken en een eigen kunstwerk maken of op onderzoek gaan. De populaire kinderaudiotour kreeg bij vrijwel elke tentoonstelling nieuwe audiostops en bij de tentoonstelling van Melati Suryodarmo

maakten we een speciaal familiespoor waarin families - net als de kunstenaar - hun hele lijf nodig hadden om de opdrachten uit te voeren.

Speciale Free Friday Kids-editie

Een doorslaand succes was de Bonnefanten First Friday in november die helemaal in het teken stond van kinderen. Het museum transformeerden we voor een avond in één groot spel waarbij de kunstwerken tot leven kwamen: Museum Murder Mystery. Met 500 enthousiaste kinderen en (groot)ouders in huis, is de avond zeker voor herhaling vatbaar. Verderop vertellen we meer over die Bonnefanten First Friday.

Meer dan 5.000 mensen werden rondgeleid

Bij diverse tentoonstellingen produceerden we zaalboekjes, audiotours en/of publieksbegeleidende video's. Rond de 4.716 mensen volgden in 2022 een van de gratis rondleidingen, een 'Verhaal op Zaal' of een vooraf geboekte rondleiding. En 396 volwassenen betaalden voor een speciale rondleiding.

Outreach: een nog toegankelijker museum

We zetten ons doorlopend in om het museum toegankelijker, relevanter en inclusiever te maken voor zoveel mogelijk mensen. Stichting de Zonnebloem voerde een toegankelijkheidsscan uit. Over het algemeen doen we het al heel goed, maar op basis van de uitkomsten pasten we de toegangsdrempels aan en brachten we een speciale beugel aan op de deur van de wc voor mensen met een handicap. Ook wordt er in het voorjaar van 2023 een spiegel en steunbeugel in de lift aangebracht. Verder

hebben we de pagina over toegankelijkheid op onze website uitgebreid en actualiseren wij deze na iedere tentoonstelling.

Bonnefanten, partner van Museum Plus Bus

Ook werden we afgelopen jaar partner van de Museum Plus Bus. Dankzij deze bus konden 440 ouderen die niet meer in staat zijn zelfstandig een museum te bezoeken vanwege hun lichamelijke conditie, geïsoleerde leefomgeving en/of financiële situatie, toch het Bonnefanten bezoeken. De steun van de VriendenLoterij en haar deelnemers, maakt het mogelijk om de arrangementen kosteloos aan te bieden bij vijftien musea in Nederland.

Cultuur tot achter de voordeur

Het Bonnefanten gaat ook (digitaal) naar ouderen toe door deelname aan de Onvergetelijke BelevensTafel en de creatieve bijdragen aan Vitamines voor de Geest. Deze boekjes brengen kunst en cultuur tot achter de voordeur.

Opening *Beating Around the Bush*
#7: *Vals Plat*, met Fons Haagmans.
©Manor Lux 2022

Opening tentoonstelling Hrair
Sarkissian, *The Other Side of Silence*.
©Manor Lux 2022

...waarbij iedereen een eigen stukje,

Wat gebeurt er in deze ruimte?

Drempels slechten

Bijna 7.000 mensen bezochten onze Bonnefanten First Fridays

Dat het museum een verbindende factor van belang is, bewijzen we met de aanpak van de gratis toegankelijke Bonnefanten First Fridays (#BFF) waarbij verenigingen, stichtingen en subculturen zelf de programmering bepalen, hun achterban mogen uitnodigen en het museum voor vervoer zorgt. Daarmee hopen we de meest genoemde barrières (sociale, financiële, fysieke drempels of gebrek aan kennis en informatie) weg te nemen bij het publiek dat ons nog niet weet te vinden. Dankzij financiële steun van de VriendenLoterij, Gemeente Maastricht/Cultuurmakers, ministerie van OCW en Provincie Limburg maken we deze enthousiast bezochte avonden mogelijk. En zetten we deze voort in de komende jaren.

Januari 2022

BFF Keeps it Rolling
{450 bezoekers in november 2021}

In deze episode werkten we samen met Stadsnomade en stonden de kunst-, skate-, graffiti- en signmaking-scene centraal. Het event vond in november 2021 plaats. Bezoekers konden in de stijl van kunstenaar Margaret Kilgallen tasjes zeefdrukken, tattoos plakken en aan signpainting doen. Dankzij onze vrienden van filmhuis Lumière konden bezoekers de film *Beautiful Losers* bekijken. Hoofdactiviteit was de skate-contest in de toren van het museum! Deze was live te volgen via schermen op andere plekken in het museum. Vanwege de beperkende coronamaatregelen moest deze

BFF overdag georganiseerd worden. Op ons Bonnefanten TV - YouTube kanaal was in januari te zien hoe de dag verliep.

"Ik ben nooit in het Bonnefantenmuseum geweest, het is een hele nieuwe ervaring. Ik ben verrast. Volgende keer neem ik mijn ouders mee."

Februari 2022

BFF Uit volle borst!

Giocoso, Koorschool Limburg, Koorfusion en Tutta Musica verzorgden deze keer een optreden in het museum. Ieder koor zong twee muziekstukken bij kunstwerken waarmee zij met hun repertoire een link legden. Naast de muziek werd een aantal koorleden en dirigenten geïnterviewd over de crossover tussen kunst en koren. Bij één werk was de kunstenaar, Antoine Berghs, zo enthousiast over het initiatief dat hij zelf over zijn werk kwam vertellen en in gesprek ging met het koor. Deze BFF is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met Huis voor de Kunsten Limburg en het Verbindend Netwerk Koorzang Limburg, dat maar liefst 1.100 koren in allerlei genres onder zijn hoede heeft. De BFF werd gefilmd en uitgezonden via RTV Maastricht van vrijdag 18 tot maandag 21 maart 2022 en de website van het museum.

"Als je bij een kunstwerk zingt krijgt het lied een hele andere betekenis. Kunstwerk en muziek complementeren elkaar heel mooi."

Maart 2022
BFF YO Let's play!
150 bezoekers

Traditiegetrouw is één BFF per jaar voor de jongeren. YOUNG OFFICE (YO), de jongerenafdeling van het Bonnefanten, neemt tijdens deze BFF de programmering voor haar rekening. De eerste vrijdag van maart transformeerden ze het museum in een speeltuin. Met glijbanen op de museumtrap, vingerverven, een Wie ben ik? Speurtocht, een 'join de jamsessie', workshops en rondleidingen. Na al die tijd binnen zitten in kleine studentenkamertjes tijdens de lockdowns, had de jeugd duidelijk knaldrang! Natuurlijk waren ook alle tentoonstellingen te bezoeken.

"Door de uitleg van YO'er Tom zie ik opeens veel meer in die kunstwerken."

Mei 2022
BFF Vier vrijheid!
600 bezoekers

Deze avond organiseerden we samen met Refugeeproject, the Building, the InnBetween en schrijver Wim Peumans. We richtten ons op verschillende nieuwkomers: studenten, expats en vluchtelingen. Het was een eerste kennismaking met het museum en met elkaar, maar ook een uitnodiging om samen vrijheid te vieren in de breedste zin. Bezoekers konden workshops volgen over Bodymapping en Expressive Writing, korte performances en optredens bekijken, dansen, lezingen bijwonen, een installatie van de Technische Universiteit Collecting Compassion ervaren, rondleidingen volgen in o.a. Arabisch en

Russisch, én een verrassend hapje eten proeven! Alles gekoppeld aan de vaste collectie en tijdelijke tentoonstellingen. Het was een van de meest succesvolle BFF's tot dan toe met 600 bezoekers.

"I loved it all. The dancing, the art, the workshops, the food, the people!"

Debat & Discours uitgelicht:

In het kader van 'Vier de vrijheid' gaven we op 6 mei ook ruim baan aan een aantal bijzondere lezingen:

Nieuwe uitleg van het begrip 'gastvrijheid'

In deze lezing nam Aravind Ganesh (Postdoctoraal onderzoeker van de Universiteit Maastricht) het publiek mee in een nieuwe uitleg van het begrip 'gastvrijheid', dat ten grondslag ligt aan Kants idee van het kosmopolitisch recht zoals beschreven in *Toward Perpetual Peace* (1793). Arvind betoogt dat Kant in de betreffende passages een subtiele verwijzing maakt naar de wet van de herbergier, die herbergiers verplicht om iedereen zonder onderscheid te ontvangen. Door deze verwijzing uit te pluizen, onderzoekt Arvind vervolgens de implicaties ervan voor hoe we moeten denken over de morele en juridische verplichtingen van soevereine staten tegenover vluchtelingen.

Problemen en valkuilen van de EU-aanpak van migratie en asiel

Tijdens deze interactieve lezing gingen Andreina De Leo (Phd onderzoeker, Universiteit Maastricht), Elsa Fernando-Gonzalo (Phd onderzoeker, University of Salamanca, Visiting Researcher at Universiteit Maastricht) en Isaac Alsaleh (asielzoeker in Nederland) in

discussie met bezoekers over de belangrijkste problemen en valkuilen van de EU-aanpak van migratie en asiel. Met bijzondere aandacht voor het proces van criminalisering van de mobiliteit naar Europa, het gebrek aan solidariteit tussen de EU-lidstaten en het gebrek aan veilige en legale kanalen voor degenen die bescherming nodig hebben.

Het lief en leed van lgbt-moslims

Schrijver en antropoloog Wim Peumans las in het Nederlands fragmenten voor uit zijn boek *Habibi – het lief en leed van lgbt-moslims* (2021) dat genomineerd was voor de Diversity Award. In het Engels las hij voor uit *Queer Muslims in Europe*, dat de Honorable Mention van de Association for Middle East Women's Studies Book Award ontving. Adil Benhsain zorgde voor een muzikale omlijsting met de oud, een Arabische luit. Adil is opgeleid als alt-violist (Conservatorium Maastricht) en speelt oud en darbouka (Kunsthumaniora Brussel).

Juni 2022

BFF Ontmoet de buurt!
450 bezoekers

Dit keer organiseerden we samen met Trajekt, Quiet Community en diverse buurt-netwerken een sociaal-maatschappelijke avond voor minima uit verschillende Maastrichtse buurten. Met rondleidingen in het Mestreechs, optredens van lokale supersterren John Tana, Ziesjoem en Fred Lloret, een lezing van pastoor Mattie Jeukens, een workshop onder leiding van de Kunstketel, Ruben Komkommer's Poppentheater, ballonkunst en lokaal eten en drinken. In totaal kwamen er 450 bezoekers waarvan het merendeel voor het eerst het museum bezocht!

“Wij dachten dat musea saai waren, maar hier zien we precies het tegenovergestelde!”

Juli 2022

BFF Ontspoorde geluiden!
360 bezoekers

Tijdens dit minifestival was ongebruikelijke en afwijkende popmuziek, en alles dat daar omheen zit, te horen. We organiseerden de avond in samenwerking met de elektronische muzikscene in Maastricht. De inhoud was gekoppeld aan de tentoonstelling *The Derailment of The Usual* van klankkunstenaar Paul Devens. Met o.a. 'Otomax', die zich bezighoudt met dancemuziek, circuit bending, dj-ing en exposities met bizarre installaties. En DJ Snackbar (pseudoniem van Matthias König), die Zuid-Duitse Schlagers en Carnavalsmuziek mengt met techno, Afrikaanse pop en Colombiaanse Cumbia. Ook met DJ Sjang Kabang/Blöd Heini; pseudoniem van Mike Moonen. Hij zocht de randjes van het gebruikelijke op en liet onverwachte grooves horen van vergeten funk, experimentele electro, feestmuziek en hiphop. Daarnaast konden bezoekers ook zelf muziek maken in twee workshops. Uiteindelijk wisten 360 bezoekers hun weg te vinden naar deze experimentele avond.

“Ik wist niet wat ik kon verwachten. Sommige dingen waren best raar. Maar op een hele fijne manier raar. Volgende keer ben ik er zeker weer bij!”

September 2022

BFF Keeps it Rollin'!

650 bezoekers

Op deze avond konden bezoekers zich onderdompelen in de graffiti- en skatewereld. De grenzen tussen wat 'high' en 'low' art is, vervaagden. Met speedtours, workshops graffiti, zeefdruk, pimp your skateboard, urban dance, poetry slam, hiphop beats en muziek van Chaz en Visjal Lati, De Twins, BASMAN en Hip Hop Cypher: KRAUW KONNEKT \$KEER&BOO\$, Dookie, Vlekkeloos, Eijer en meer. Highlight van de avond was het skatepark op de derde verdieping in het museum. Ieder uur werd er een uniek skatedeck uitgereikt aan de winnaar van de beste trick. De avond werd georganiseerd in samenwerking met Stadsnomade en The Building Genk. Er kwamen maar liefst 650 (overwegend jonge) mensen op af.

"Dit is echt een ideaal concept. Ik kan eindelijk iets doen met m'n tienerzoon dat we beiden leuk vinden."

Oktober 2022

BFF Shake Patriarchy!

900 bezoekers

Gender, activisme en vrouwenrechten. Tijd om wakker te schudden wie nog niet wakker is. Tijdens deze BFF zoomden we samen met Studium Generale en COC Limburg in op de rol van gender in de kunstwereld. Dat leverde weer een zeer gevarieerd programma op. De performance *Sweet Dreams Sweet* van Melati Suryodarmo (Winnaar van de Bonnefanten Award for Contemporary Art 2022) vond plaats. Kunstenaar Marleen Rothaus

nam bezoekers mee in een flamboyante demonstratie door het museum en de stad. En er was meer. In een talkshow over de rol van gender in de kunst, ging Barbara Strating (Studium Generale) in gesprek met gasten aan de hand van het schilderij *De zondeval*. Met het spel 'Shirts against Patriarchy' konden bezoekers hun soulmate vinden. 'Nurse Purse' Darla Davina las de toekomst van bezoekers aan de hand van hun handtas. Met een speciaal voor deze avond gemaakte audiotour, ontwikkeld door docent en onderzoeker Ulrike Scholtes, konden bezoekers ontdekken hoe hun lichaam zich verhoudt tot de kunst. Onderzoeker Luca Soudant leerde bezoekers over genderspecifieke geluiden. Gigi Love en White Canvas gaven drag en burlesk optredens. In een intieme setting konden bezoekers meekijken naar hoe je professionele drag make-up aanbrengt en in gesprek gaan over gender. Dat deze thema's leven in Maastricht liet het aantal bezoekers zien: 900!

"FEMINIST POWER! This is my third time at the BFF and I love it!"

Debat & Discours uitgelicht:

In het kader van Shake Patriarchy! werd er op 7 oktober op verschillende manieren gereflecteerd op het brede thema diversiteit en inclusie.

Diversiteit en inclusie op een andere manier bekeken

Programmamaker van Studium Generale, Barbara Strating, ging aan de hand van het schilderij *De zondeval* het gesprek met het publiek aan. Ook interviewde zij schrijfster Aya Sabi over haar recent verschenen roman *Half leven*, waarin ze onderzoekt hoe het is je

te verhouden als moeder, dochter, grootmoeder, echtgenote, weduwe, geliefde, vrouw. De vrouwen reflecteren in haar boek op zichzelf en hun wereld, maar vooral houden ze elkaar een spiegel voor, terwijl hun levens bewegen, botsen en verstrengelen. En cultureel antropoloog en onderzoeker Inclusie & Diversiteit bij Movisie, dr. Lotte Thissen, werd geïnterviewd over de impact, die de representatie van het vrouwenlichaam in onze beeldcultuur heeft op ons zelfbeeld en onze ideeën over diversiteit en inclusie in brede zin.

November 2022
BFF KIDS
500 bezoekers

Een BFF speciaal voor kinderen en hun (groot) ouders! Het museum transformeerden we voor een avond in één groot spel waarbij de kunstwerken tot leven kwamen: Museum Murder Mystery. Kinderen met (groot)ouders struinden de zalen af en gingen op zoek naar de dader, het wapen en de locatie van de moord die plaats had gevonden in het museum. Daarnaast was er een kinder-DJ, een artistieke suikerspinnenkraam, een rad van fortuin en waren er diverse workshops te volgen, onder andere van Mad Science. Oh ja, en die bekende trap van het museum? Die kon je deze avond glijdend nemen, want er lagen glijbanen. De werd georganiseerd in samenwerking met MIK & PIW Groep en Brightlands. Ongeveer 500 kinderen bezochten deze avond met hun (groot)ouders. Meest gehoorde reactie? "Willen jullie dit vaker doen?!"

*"Ik wil jullie bedanken voor de KIDS BFF!
Goed georganiseerd en lekker laagdrempelig!
We hebben ons goed vermaakt en waren erg enthousiast."*

December 2022
BFF ALL-IN
655 bezoekers

De laatste gratis avondopenstelling van het jaar ging het museum ALL-IN: diverse kunstenaars met uiteenlopende levensverhalen, drijfveren en kunststijlen toonden hun werk en maakproces. Startpunt was het werk van kunstenaar Rik Meijers. Hij toont figuren waar de maatschappij geen grip op krijgt, die daardoor vogelvrij verklaard worden of uit eigen wil buiten de regels en grenzen van de samenleving leven. Meijers gaf een interview over zijn werk en trad op met zijn band Black Velcro. Daarnaast waren er kunstenaars aan het werk die zijn aangesloten bij Stichting Fantastikè en Kunstatelier Tevona. Stichting Fantastikè biedt kunstenaars met een GGZ-achtergrond atelierruimte in Maastricht, in samenwerking met Stichting Ateliers Maastricht. Bij Kunstatelier Tevona volgt een tiental kunstenaars met een verstandelijke beperking een semiprofessionele kunstopleiding op maat. Bezoekers konden genieten van deze uitzonderlijke kunst, met hen in gesprek gaan en zich laten inspireren om daarna zelf aan de slag te gaan in een van de workshops. In het 'Luisterpaviljoen' nodigde pianist Marnix van de Poll bezoekers uit om vanuit kwetsbaarheid en werkelijk luisteren zonder oordeel, in gesprek te gaan. Hij antwoordde met muzikale improvisaties, die overige bezoekers konden horen via koptelefoons. Het leverde een prachtige, verbindende avond op waar 655 mensen op af kwamen.

"Heel goed dat het Bonnefanten een podium geeft aan deze kunstenaars. Wat een ontroerende avond!"

"Ik wist niet
wat ik kon
verwachten.
Sommige dingen
waren best raar.
Maar op een hele
fijne manier raar.
Volgende keer
ben ik er zeker
weer bij!"

Bezoeker Bonnefanten First Fridays
'Ontspoorde geluiden' juli 2022

Er was veel meer te doen...

Naast het flankerend programma bij onze tentoonstellingen waren er tal van spraakmakende en enthousiast ontvangen activiteiten en events in ons museum, die we met vereende kracht organiseerden. Een greep daaruit:

Ontvangst en onthulling van het *Corpus*

In samenwerking met Stichting Restauratie Atelier Limburg (SRAL) werd op 24 februari het resultaat van het omvangrijke restauratieproject van het 500 jaar oude beschilderde kruisbeeld van de Maastrichtse beeldsnijder Jan van Steffeswert, onthuld en gepresenteerd. Na bijna 20 jaar is het *Corpus* op zaal te bewonderen en wordt het publiek in filmische vlucht meegenomen in dit langdurige traject.

Benefietdagen voor Oekraïne

Op 26 en 27 maart zetten we de deuren van ons auditorium wagenwijd open voor een Benefietactie voor Oekraïne. We organiseerden samen met initiatiefnemers Marta & Slava (het Maastrichtse kunstenaarsduo met Russisch-Oekraïense roots) en Marente de Moor een benefiet kunstmarkt voor Oekraïne. In totaal bracht de actie ruim €15.400 op.

TEFAF in juni

Door corona was TEFAF Maastricht van maart naar juni verschoven. Traditiegetrouw was er weer de jaarlijkse TEFAF Welcome Party in het Bonnefanten. Op 23 juni maakten we er voor ruim 200 gasten een feestelijke outdoorversie van.

Bijzondere Apostelbalk dankzij onze Vrienden

Op 11 december was het officiële moment waarop de Vereniging Vrienden van het Bonnefanten het museum de laatgotische Apostelbalk uit

ca. 1530 schonk. De balk bestaat uit drie delen, die gezamenlijk 4,5 meter in beslag nemen, met in reliëf uitgestoken laatgotische nissen met borstbeelden van Christus en de twaalf apostelen. Het zeldzame exemplaar is waarschijnlijk van de hand van een Maastrichtse beeldsnijder. Prof. Dr. Jos Koldewij boeide het publiek met zijn verhaal over de herkomst. De Apostelbalk zal eerst gerestaureerd worden om daarna een vaste plek in ons museum te krijgen.

Nederlandse Dansdagen & Musica Sacra

De fijne samenwerking met de Nederlandse Dansdagen en Musica Sacra vieren we elk jaar en smaken naar meer. Afgelopen najaar werden er drie andere multidisciplinaire projecten in onze museumzalen uitgevoerd: het Exodus concert door studenten van het Koninklijk Conservatorium tijdens Musica Sacra, de durational van choreografe Astrid Boons i.s.m. componist Miquelàngel Clerc Parada en het 'I am Listening' paviljoen van Marnix van de Poll.

Museum for Rent

Het museum is allang niet meer enkel een plek voor tentoonstellingen. We zagen het aantal reserveringen dan ook gelukkig weer toenemen. Ons auditorium en studio Rossi waren weer meer dan gemiddeld bezet. Ko van Dun, Ruud Lammerink en de Vrije Academie gaven hier weer hun cursussen en lezingen Kunstgeschiedenis. Stichting Restauratie Atelier Limburg (SRAL), Universiteit Maastricht en Provincie Limburg huurden het museum voor hun seminars en workshops. En bedrijven als Vebege en Mondial Movers kozen het Bonnefanten om hun relaties te ontmoeten. Op verzoek van de VriendenLoterij organiseerden we een zeer exclusief programma voor 20 VIP deelnemers op 12 november, inclusief een exclusief diner op zaal.

Houd de zaak scherp!

Elk jaar starten in oktober tien jongeren in de leeftijd van 16 tot 22 jaar met de leukste bijbaan van Limburg: YOUNG OFFICE (YO). Als jongerenafdeling organiseren ze in samenwerking met museumprofessionals, kunstenaars en externe (culturele en maatschappelijke) partijen talloze activiteiten en evenementen voor leeftijdsgenoten. Alles om het museum toegankelijker en relevanter te maken voor zoveel mogelijk jongeren. YO'ers doen niet alleen veel werkervaring op, ze houden ons ook scherp, trekken de ivoren toren omver en slaan een brug tussen 'high' en 'low' culture, en nemen het museum op die manier de 21e eeuw in. Met succes: we zien het publiek verjongen en diverser worden, ontdekken nieuwe partners en ook intern zorgt YOUNG OFFICE voor verandering.

Eigenzinnige activiteiten en evenementen

Voor YOUNG OFFICE was 2022 een jaar waarin heel wat in te halen viel. Maandelijks gratis avondopenstellingen (Bonnefanten First/Free Fridays), finissages bij verschillende tentoonstellingen, een YO Take Over! En het Bonnefanten Pinkpop-up museum. De YO'ers droegen voor belangrijke mate bij aan de inhoudelijke programmering en uitvoering van deze evenementen.

Museumnacht Maastricht

Het grootste culturele evenement voor jongeren in Maastricht vond 8 april plaats: Museumnacht Maastricht. Vanzelfsprekend was het Bonnefanten een van de venues en YOUNG OFFICE de host. Naast vaste ingrediënten als speedtours, muziek(optredens) en workshops, konden bezoekers deze keer meedoen met een uniek live Museum Cluedo.

Het verhaal? Aldo Rossi, de architect van het Bonnefanten is morsdood. Zijn lichaam ligt bij de binnentoren. Is hij vermoord? Was het Kevin de Kat met de miskelk uit de Zilverkamer? Of was een snijfje loodwit uit het restauratie atelier de boosdoener? Daders, wapens en locaties verwezen allemaal naar kunstwerken in het museum. Al met al een zeer succesvolle avond met ongeveer 2.250 bezoekers.

Kunstworkshops voor mensen die niet of nauwelijks in het museum komen

Tussen de evenementen door organiseerde YOUNG OFFICE kunstworkshops binnen en buiten het museum. Daarbij zochten ze nadrukkelijk contact met mensen die niet of nauwelijks musea bezoeken. Zo organiseerde YO een workshop in de Maastrichtse wijk Caberg in samenwerking met Traject. Ook succesvol was de samenwerking met Stichting Liox om studieplekken in te richten in het museum. Als inspirerende studiepauze kregen de studenten een speedtour van de YO'ers. Deze wens van de YO'ers kwam voort uit de signalen die zij kregen van studie- en huisgenoten dat ze eenzaam en depri waren door alle online lessen en de lockdowns.

Uitwisselingen met andere jongerenafdelingen

Daarnaast waren er bijzondere uitwisselingen met andere jongerenafdelingen (Driver's Seat, Take pART, Marres Extended), met de Staatssecretaris Cultuur en Media, met museumdirecteuren en conservatoren tijdens de Bonnefanten TEFAF Welcome Party en met BACA-kunstenaar Melati Suryodarmo, ter voorbereiding van een performance waarin meerdere YO'ers en GO'ers meededen. Oude bekenden kwamen langs tijdens de langver-

wachte reünie met GROWN OFFICE (GO), waarbij onder andere speciale GO-vriendenboekjes werden ingevuld.

Ja daar is ie: het *Ready, set, ... YO!* kaartspel voor elk museum

Ook werd het *Ready, set, ... YO!* kaartspel opgeleverd. De vorige YO-groep kwam met het idee van het kaartspel, deed onderzoek, bedacht de vragen en categorieën, maakte een voorstel voor de vormgeving en gaf feedback op de ontwerpen. Hierbij werden zij geholpen door de toenmalige YOUNG OFFICE coach Hoa Lambrechts, redacteur Marie Baarspul, VTS-trainer Anita Liemburg, en het team van het Londense creatieve bureau Barnbrook voor de vormgeving. Het spel geeft jongeren iets in handen om het museum op een speelse manier te beleven, ook wanneer er geen YO-activiteiten zijn. Het spel is zo gemaakt dat het in elk kunstmuseum gespeeld kan worden.

YO's eigen tentoonstelling

Tot slot is er nu de tentoonstelling *YOUNG OFFICE: Collectie Reflectie*. Deze bestaat uit drie collectiewerken, die elke drie maanden wisselen. Elke YO'er heeft één collectiewerk uitgekozen en legt aan de hand van een tekst, audio- of videofragment, een opdracht of een zelf gemaakt werk uit waarom ze dit kunstwerk graag wilde uitlichten. In zijn geheel is de tentoonstelling dus een reflectie op (een deel van) de Bonnefantencollectie. Deel 1 was in de zomer van 2022 te zien. Deel 2 is in oktober 2022 gewisseld en deel 3 is vanaf begin 2023 te zien. Bij de tentoonstelling is ook een boekje verschenen waarin de YO'ers zich voorstellen en toelichten wat ze van hun YO-jaar geleerd hebben.

Wisseling van de wacht

In de zomer namen wij niet alleen afscheid van de YO-groep 2021-2022 maar ook van de YO-coach, Hoa Lambrechts. Zij werd vervangen door Mounir Eddib, die gelijk aan de slag mocht met het vormen van een nieuwe groep. Deze groep is 1 oktober van start gegaan met een intensief inwerkprogramma.

Welkom publiek

De collega's van de ticketbalie, museumshop, Kunstuitleen, en de vrijwilligers, gidsen en beveiligers op zaal, zijn onze visitekaartjes. Zij ontvangen onze bezoekers, wijzen ze de weg, lichten de tentoonstellingen en de werken toe, etc. Een fijne bezoekerservaring start hier.

Kan-niet-bestaat-niet

Met onze ludieke *Bonnefanten Museumwinkel XL* toverden we in de eerste coronamaand van dit jaar ons totale museum om tot één grote museumshop. Met een kan-niet-bestaat-niet-instelling kom je tot meer! Als je niet open mag, maar winkels wel, dan maar zo. De *Bønnefånten Museibutik* was gratis toegankelijk. Bezoekers konden via een routing langs verschillende showrooms met merchandise op drie verdiepingen, onze tijdelijk uitgebreide shop en assortiment ontdekken. De kortst durende actie ooit, want Handhaving was er supersnel bij en eiste sluiting. Desalniettemin had deze ludieke actie een succesvolle impact op pers en publiek.

Eindelijk weer open!

Op woensdag 26 januari 2022 openden we dan eindelijk weer onze deuren. De coronamaatregelen, zoals de anderhalvemetermaatregel en het coronatoegangsbewijs golden nog wel. Als eind februari ook deze maatregelen vervallen, besluiten we de 'corona'-balies, die driekwart jaar eerder geïnstalleerd zijn voor een veilige bezoekerservaring, wél te handhaven. Op 24 april breken we die voorgoed af en is alles weer als vanouds: de ticketbalie staat weer in de museumshop.

De leukste museumshop van Nederland

Onze shop doet wat met de totaalbeleving van het Bonnefanten. De producten passen bij ons als nieuwsgierig, verrassend en signalerend museum. Naast boeken, kaarten, posters, tassen, foto's, naslagwerken en merchandise rondom onze collectie en tentoonstellingen, vindt de bezoeker hier veel meer. Zorgvuldig gekozen producten van makers uit Limburg, producten met een verhaal die je niet overal vindt. Duurzaam, local, verrassend en kwaliteit zijn richtinggevende waarden. Dat die shop geliefd is lezen we uit de omzetcijfers. Ook in 2022 weer goed voor dik €200.000.

Webshop & nieuwe kassasysteem

De wens om onze webshop een update te geven zetten we vlak na de zomer in de ijskast. Met de oplopende energiekosten moeten immers keuzes gemaakt worden. We besluiten die wens voorlopig op te schorten, maar ook de inmiddels verouderde webshop offline te halen. Wel worden de voorbereidingen getroffen voor een nieuw kassasysteem waarin betere controle is over de voorraad en die goede data uitleest. De keuze valt daarbij op Weka. Het systeem gaat in het voorjaar van 2023 live.

Een museum dat kunst uitleent

Dat Bonnefanten een van de weinige musea in Nederland is dat kunst uitleent, is nog wat onbekend. En al helemaal dat we dat vanuit vijf locaties in Limburg doen: Maastricht, Venlo, Roermond, Weert en Sittard-Geleen. Met deze service brengen we kunst en kunstwerken op een laagdrempelige manier naar een zo groot mogelijk publiek, en tegen een voor iedereen betaalbare prijs. Wie kunst in

zijn thuisomgeving haalt, bouwt een band op met de werken. Via de Kunstuitleen creëren we bovendien een extra podium voor kunstenaars. We brengen het werk niet alleen dichterbij de mensen, maar we realiseren ook inkomsten voor de kunstenaars die in onze collectie zitten.

Ledenontwikkeling Kunstuitleen

Helaas zegden zo'n 10% van de leden hun abonnement op. Niet uit onvrede, maar vanwege toegenomen energiekosten. Concurrentie is er uiteraard ook. Van galerieën, andere uitlenen en kunsthuizen. En de herintroductie met bijhorende dominante campagne van de Kunstkoopregeling, heeft ook zo zijn effect. Toch verwelkomden we ook weer 5% nieuwe leden. Eind 2022 zitten we op bijna 1.000 leden. Met de complete restyling van communicatiemiddelen hopen we in 2023 nog meer leden aan ons te binden.

Uitbreiding collectie Kunstuitleen

Ook het aankoopbudget van de Kunstuitleen werd in 2022 noodzakelijk gekort. Desalniettemin hebben we de collectie uitgebreid met werken van Fons Haagmans, Laura Prouvost en Melle Oldeboerrigter. Van Haagmans en Prouvost waren in 2022 prachtige tentoonstellingen te zien in het Bonnefanten. Oldeboerrigter exposeerde in museum van Bommel van Dam, alwaar ook een Bonnefanten Kunstuitleen gevestigd is.

Bonnefanten Kunstuitleen in Sittard-Geleen

Er is een start gemaakt met de upgrade van onze vestiging in Sittard-Geleen. Helaas liep dat vertraging op door late levering van de inrichting. De upgrade wordt afgerond in het voorjaar van 2023.

Jongeren een bredere kijk op kunst geven

In 2022 ontwikkelden onze educatiecollega's met IMC Basis het plan om leerlingen via de Kunstuitleen met verschillende soorten kunstobjecten kennis te laten maken. Aan de hand van tien stukken uit de Kunstuitleencollectie en vier themalessen, krijgen leerlingen een bredere kijk op kunst, gaan zelf aan de slag met het maken van kunst en brengen een bezoek aan het Bonnefanten en de Kunstuitleen. Aan het einde kiezen ze samen een favoriet kunstwerk dat vervolgens enkele maanden in de klas wordt opgehangen. Het plan wordt in het voorjaar 2023 concreet uitgevoerd.

Eerste museum in Nederland dat op MuseumPlus overstapt

2022 stond voor de afdeling Collectiebeheer en -documentatie vooral in het teken van de overstap naar het nieuwe, moderne en web-based collectieregistratiesysteem MuseumPlus. Het Bonnefanten is nu het eerste Nederlandse museum dat werkt met deze, in het buitenland veelvuldig gebruikte, software. De inrichting van de online omgeving, de migratie van de complete database en de trainingen namen veel tijd in beslag. In het najaar stapten we definitief over: een enorme vooruitgang op alle fronten.

Spectaculaire aanwinsten

Samen met vrijwilligers van de Vereniging Maastrichts Aardewerk werkten we gestaag verder aan de registratie van de collectie Maastrichts aardewerk van het echtpaar Polling. Ook registreerden we spectaculaire nieuwe aanwinsten. Voor de collectie hedendaagse kunst waren dat onder andere de filminstallatie *Lessons of the Hour* (2019) van de Britse kunstenaar Isaac Julien; een monumentaal wandtapijt van de Franse kunstenaar Laure Prouvost; een installatie van de Indiase kunstenaar Shilpa Gupta en een installatie van de Syrisch-Armeense kunstenaar Hrair Sarkissian. Dichter bij huis verwierf het Bonnefanten schilderijen van Fons Haagsmans en Rik Meijers, en een installatie van Antoine Berghs. Mede dankzij een schenking van de Vereniging Vrienden van het museum, is tevens een laatgotische Apostelbalk met een Maastrichtse origine verworven.

Bruiklenen naar binnen- en buitenland

Bonnefanten heeft een collectie van zo'n 20.000 werken. Dat die collectie van grote betekenis is, bewijst het grote aantal bruiklenen dat zijn weg vindt naar verschillende musea in binnen- en buitenland. Zo waren video-installaties van Kahlil Joseph te zien bij Ballon Rouge Collective in Brussel (*BLKNWS*®, 2018-

2019) en bij EYE Filmmuseum in Amsterdam (*Wild Cat (Aunt Janet)*, 2016). De indrukwekkende sculptuur *ARCANGELO III, 2020* van Berlinda De Bruyckere maakte deel uit van de grote tentoonstelling van deze kunstenaar in Hotel des Collections in Montpellier. Een aantal werken reisde af naar het Museo del Novecento in Milaan voor de expositie *Aldo Rossi: Design 1980-1997. De Reclining Artist* van Grayson Perry was te zien in het Gents Universiteitsmuseum en het werk *Lot* van Neo Rauch in Museum de Fundatie in Zwolle. Een zaalvullende installatie van Jannis Kounellis maakt nu deel uit van een grote overzichtstentoonstelling over Kounellis in het Walker Art Center in Minneapolis.

Bijzondere restauraties

We lieten diverse werken en installaties behandelen door restauratoren van Stichting Restauratie Atelier Limburg en externe restauratoren. In het bijzonder hebben we een aantal textiele werken van de Limburgse kunstenaar Ferdi (1927-1969) laten restaureren. Het publiek kan de voortgang van dit interessante en veelomvattende project volgen via een korte documentaire en een presentatie op zaal. Ook het *Kruisbeeld* (ca. 1510) van Jan van Steffeswert is, na een meerjarige en uitvoerige restauratie door SRAL, sinds begin 2022 weer op zaal te aanschouwen.

Kennis rondom fotografie verdiepen en delen

In 2021-2022 namen onze collectiebeheerders deel aan het project *Fotografie van de Stichting Behoud Moderne Kunst (SBMK)*, om de kennis rondom het behoud en de registratie van fotografie uit te breiden. In het kader hiervan volgden we in 2022 workshops van fotorestauratoren en organiseerden we de succesvolle fotografiepraktijkdagen in ons museum. Hierbij namen we onze fotografielcollectie onder de loep. We bestudeerden de gebruikte materialen, technieken, procedés en verbeterden de registratie van deze objecten.

Collectie op zaal, in depots en op reis

Uiteraard waren er de vele reguliere werkzaamheden die betrekking hebben op het beheer en behoud, de registratie, documentatie, en de conservering van collectiestukken en bruiklenen op zaal, in de depots en op reis. Na de digitalisering van onze bruikleendossiers door een externe partij, ordenden we dit jaar de scans in en voegden deze toe aan de digitale collectiedocumentatie. Ook de handbibliotheek breidden we verder uit. De registrars tentoonstellingen zorgden op hun beurt voor de organisatie, registratie, conditie, transporten en verzekeringen van de vele inkomende bruiklenen voor de diverse tentoonstellingen die het Bonnefanten dit jaar organiseerde. Bij zo'n divers scala aan uitdagende werkzaamheden, kwam de ondersteuning van een Erfgoedtalent van Vriens Archeo Flex op de afdeling heel goed van pas.

Bonnefanten heeft een aantal textiele werken van de Limburgse kunstenaar Ferdi (1927-1969) laten restaureren.

Ook het *Kruisbeeld* (ca. 1510) van Jan van Steffeswert is, na een meerjarige en uitvoerige restauratie door SRAL,

sinds begin 2022 weer op zaal te aanschouwen.

Links: Restauratoren aan het werk aan *Labia Virginia Grandiflora* (1968) van Ferdi.

Rechts: SRAL aan het werk aan het *Corpus* van Jan van Steffeswert.

Aankoop *Lessons of the Hour* (2019)
van Isaac Julien. Courtesy Galerie Ron
Mandos, Amsterdam. ©de kunstenaar

Bruiklenen

Hedendaagse Kunst

OSCAM, Amsterdam

17 september 2020 - 31
januari 2022

Kahlil Joseph

*BLKNWS® Original
Variations (Unique Variant
#6)*, 2018-2019 / Installatie /
zaalvullend

Museum Het Valkhof, Nijmegen

24 juni 2021 - 10 januari
2022

Joseph Beuys

Multiple: Rettet den Wald,
1972, Offsetdruk op papier
(49,5 x 50 cm)

Chabot Museum, Rotterdam

In de geest van het verzet
/ 21 november 2021 t/m 8
maart 2022

Aad de Haas

Zelfportret, 1954 / Olieverf
op doek / 80 x 60 cm
Bezoek (dubbelportret),
1954 / Olieverf op doek 166 x
136 x 6 cm

TENT, Rotterdam

To be like water / 17
december 2021 - 23 maart
2022

Evelyn Taocheng Wang

*Wind from our Electrical
Fan is Also Strong, Sir*, 2015
/ Rijstpapier, waterverf,
acrylverf, potlood / 100 x
106,2 cm

Ballon Rouge Collective, Brussel

5 maart 2022 - 2 april 2022

Kahlil Joseph

*An assembly of Years in
Arts / BLKNWS® Original
Variations (Unique Variant
#6)*, 2018-2019, Tweekanaals
video installatie

De Domijnen, Sittard

*Ieder-een: het portret
voorbij* / 6 februari 2022 - 8
mei 2022

Sidi El Karchi

Individualisation, 2011/
Gemengde techniek op
papier / 124,5 x 51,7 x 3 cm

EYE Filmmuseum, Amsterdam

Meriem Bennani, Kahlil
Joseph, Karrabing Film
Collective Eye Art & Film
Prize / 11 juni 2022 - 18
september 2022

Kahlil Joseph

Wild Cat (Aunt Janet), 2016
/ Driekanaals film met audio,
HD digitaal, met zand van de
Grayson-rodeo, Oklahoma

Hotel des Collections, Montpellier

18 juni 2022 - 2 oktober 2022

Berlinde De Bruyckere

ARCANGELO III, 2020 / Was,
metaal, hout, epoxy / 300,5
x 61 x 67 cm (beeld); 102 x 61
cm (sokkel)

Museo del Novecento, Milaan

Aldo Rossi: Design 1980-1997 / 14 april 2022 - 6 november 2022

Aldo Rossi

Ontwerp

Bonniefantemuseum:

eerste schetsontwerp

Bonniefantemuseum

aan de maas 'Il Museo di Maastricht', 1990 /

Balpen en kleurpotlood op calqueerpapier / 53,3 x 71,4 x 3,5 cm

Ontwerp

Bonniefantemuseum:

'Studio per Maastricht', 1991

/ Pen en krijt op thinnerdruk /

77,6 x 104,5 x 3,7 cm

Maastricht Verlost der

Mitte, 1991 / Gouache en pen

op papier / 28,4 x 43 cm

Bonniers Konsthall, Stockholm

27 april 2022 - 19 juni 2022

Hrair Sarkissian

Final Flight, 2018-2019 /

Schedel (7x), aluminium

reliëf, film / Zaalvullend

Gents**Universiteitsmuseum, Gent**

Phallus / 23 maart 2022 - 21

april 2023

Grayson Perry

Reclining Artist, 2017 /

Houtsnede op papier / 204 x

303 x 9 cm

Museum de Fundatie, Zwolle

Neo Rauch. Die Mitte /

10 september 2022 - 8

januari 2023

Neo Rauch

Lot, 1993 / Olieverf op papier

op hardboard / Doorsnede

330 cm

Singermuseum, Laren

De Nieuwe vrouw / 13

september 2022 - 8 januari

2023

Ferdinand Erfmann

Turnsters, 1930 / Olieverf op

doek / 67,5 x 61 x 2,5 cm

Kasteel Wijlre

Trouble Wandering / 18

september 2022 - 7 mei

2023

Jean-Marc Bustamante

T.7.01, 2001 / Foto op papier /

240 x 165 x 5,5 cm

Joelle Tuerlinckx

fauxBois - 'poutre blanche,

trou noir' (série faux vrai-

Bois), 2002 / Foto en

schildering op karton / 311 x

12 x 7 cm

Joelle Tuerlinckx

fauxBois, 2002 / Foto en

schildering op karton / 395 x

9,4 x 6,5 cm

Carel Visser

Regen, 1985 / Potlood op

papier / 112 x 139,5 x 4,9 cm

Walker Art Center,

Minneapolis / 15 oktober

2022 - 26 februari 2023

Jannis Kounellis

Zonder titel, 1979 / Gips,

houtschool, metaal /

Zaalvullend

Bundeskunsthalle, Bonn

Ridiculously Yours and

Enthusiasm in Art / 11

november 2022 - 10 april

2023

James Ensor

La gamme d'amour, 1921 /

Olieverf op doek / 75 x 65,2 x

10 cm

Museum Krona, Uden

Expositie in het licht / 11

december 2022 - 10 april

2023

Navid Nuur

Mindmap, 2013 / Neon / 140 x

162 x 6 cm

Aankoop *holy clit* (2019) van Marleen Rothaus. ©Antonia Rodrian

Bruiklenen

Oude Kunst

Museum Catharijneconvent, Utrecht

Maria Magdalena.
Kroongetuige, zondaar,
feminist / 24 juni 2021 - 9
januari 2022

Jan van Steffeswert

Knielende Maria Magdalena,
Ca. 1525 / Notenhout,
verguld met polychromie /
28,5 x 26 x 12 cm

Paleis het Loo, Apeldoorn

Schilderijengalerij Paleis het
Loo / 1 juni 2021 - 1 juni 2022

Hans Rottenhammer & Jan Brueghel de Oude

*De ontmoeting tussen
David en Abigail*, 16e eeuw /
Olieverf op doek / 179 x 213 x
7 cm

Centraal Museum, Utrecht

Over de Noodzaak van
tuinieren / 10 september
2021 - 9 januari 2022

Omgeving Jan van Hemessen (Meester van Paulus en Barnabas?)

De zondeval, Ca. 1556-1560 /
Olieverf op paneel / 226 x 193
x 12 cm

Museum M, Leuven

Verbeelding van het
universum / 22 oktober 2021
- 16 januari 2022

Antwerpen

**Agnus Dei met de zegel van
Paus Martinus V**, 15e-16e
eeuw / Olieverf op paneel,
was / 34,9 x 33,6 x 6 cm

Regionaal Archeologisch Museum, Maaseik

Als dieven in de nacht?
Bokkenrijders in het
Maasland / 30 oktober 2021
- 23 januari 2022

Dionisius van Carlo

Miskelk, 1780 / Zilver,
verguld / h. 26,9 cm
Middendeel van een triptiek
met het Sterfbed en kroning
van Maria, Ca. 1375-1400 /
Ivoor / 21,9 x 9,6 x 1,3 cm

Musea Brugge/Sint Janshospitaal

Oog in oog met de dood.
Hugo van der Goes, oude
meesters, nieuwe blikken /
28 oktober 2022 - 5 februari
2023

Midden Engeland

Hemelvaart van Maria
Ca. 1475-1500
Albast met polychromie
56,5 x 28,5 x 5 cm

Aankopen

Hedendaagse Kunst

Lee Scratch Perry

Untitled (Sun Hands), 2020
Acrylverf en markeerstift op
doek
110 x 47 cm

Shilpa Gupta

Words comes from Ears,
2018
Klapperbord
43 x 244 x 13 cm
(klapperbord); 15 minuten

Isaac Julien

Lessons of the Hour, 2019
35mm film
24 minuten

Rik Meijers

Blanket (three), 2021
Gemengde techniek op doek
240 x 190 cm

Rik Meijers

Blanket (three), 2021
Gemengde techniek op doek
220 x 200 cm

Marta Volkova & Slava Shevelenko

*A little nurse in a bunny
costume helps when a
natural disaster*, 2015
Gebakken en geglazuurd
aardewerk
43 cm

Aankoop *Blanket (three)* (2021) van
Rik Meijers. ©Bert Janssen

Aankoop *Pair of Lovers* (2008)
van Fons Haagmans. Courtesy de
kunstenaar

Antoine Berghs

phase 3
adjust your vision
in case you find pity in pain
enter like it's supposed to
say yes at every door
we harvest the blue
2022
Maquette, gemengde
techniek
68 x 71 x 45 cm

Antoine Berghs

Adjust your vision
in case you find pity in pain
enter like it's supposed to
say yes at every door
we harvest the blue
2022
Mixed media, video
Zaalkullend

Hrair Sarkissian

Final Flight, 2018-2019
Schedel (7x), aluminium
reliëf, film
Zaalkullend

Laure Prouvost

Feu que, I was born to be
here..., 2019
Gemengde techniek op
wandtapijt
250 x 900 cm

Aristote Mago

Throne crushing, 2022
Gemengde techniek en
synthetisch garen op jute
142 x 146 cm

Aristote Mago

Effort, 2022
Gemengde techniek en
synthetisch garen op jute
151 x 156 cm

Lara Schnitger

It's only the beginning, 2021
Fluwelen schilderij
76 x 60 cm

Fons Haagmans

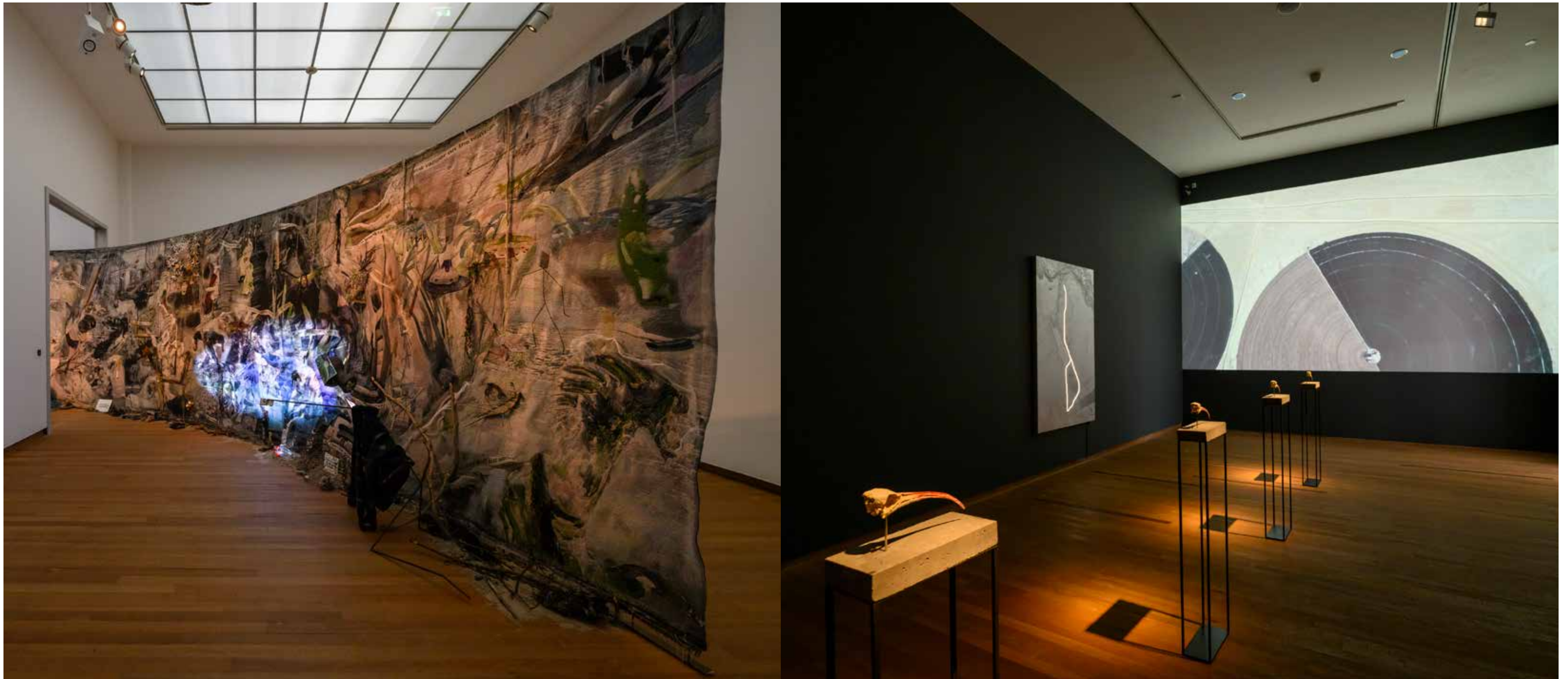
Pair of Lovers, 2008
Acrylverf op linnen
200 x 200 cm

Marleen Rothaus

Coven, 2020
Olieverf op doek
130 x 280 cm

Marleen Rothaus

Holy clit, 2019
Olieverf op doek
115 x 80 cm

Aankoop *Feu que, I was born to be here...* (2019) van Laure Prouvost.
©Peter Cox 2021

Aankoop *Final Flight* (2018-2019) van Hrair Sarkissian. ©Peter Cox 2022

Aankopen

Schenkingen 2022

Aankoop *Words comes from Ears* (2018) van Shilpa Gupta.
©Manor Lux 2022

Oude Kunst

Apostelbalk bestaande uit drie delen, Ca. 1530
Eikenhout
breedte 156,5 cm (2x),
breedte 158 cm

Hedendaagse Kunst

Aldo Rossi
Russian box, 1980-1990
Beschilderd hout
700 x 260 x 260 cm
Gemeente Leeuwarden

Oude Kunst

Henri Goovaerts
Portret Dokter Mathieu Roebroeck
Olieverf op doek
100 x 70 cm

Henri Goovaerts
Portret van Cato van Blaricum
Olieverf op doek
100 x 70 cm

Aankoop *Apostelbalk* bestaande uit drie delen (ca. 1530). Mede mogelijk

gemaakt dankzij de Vereniging Vrienden van Bonnefanten.

"Met YOUNG OFFICE wil het museum de inbreng van jongeren zichtbaarder maken voor het publiek en het aantal jonge bezoekers laten groeien."

Deelnemer YOUNG OFFICE 2022

Prachtige naslagwerken

Naast de verdiepende zaalboekjes die voor elke tentoonstelling gemaakt worden, realiseren we ook in samenwerking mooie omvangrijke publicaties. In 2022 waren dat er drie:

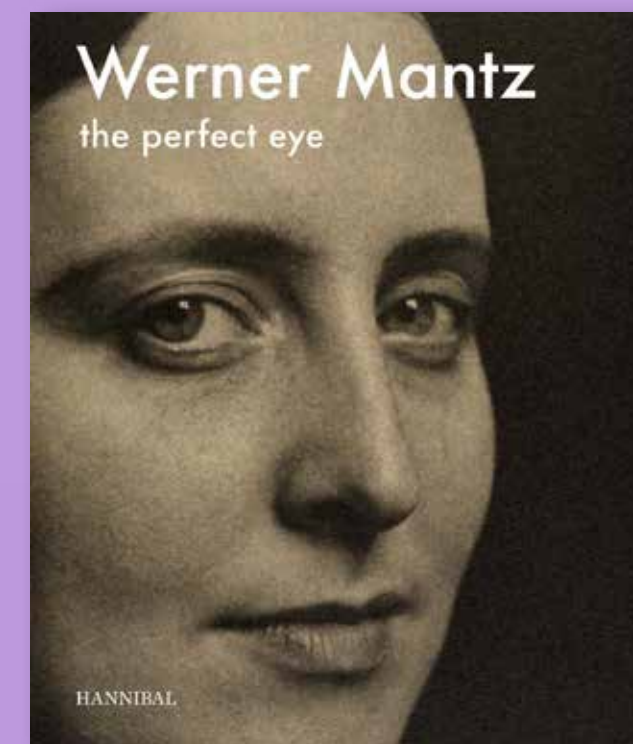
Melati Suryodarmo - I am a Ghost in My Own House

Deze uitgebreide monografische publicatie is gevuld met essays en beelden van Suryodarmo's oeuvre. Het boekwerk verscheen in het Nederlands en Engels en werd geschreven door Michelle Antoinette, Philippe Pirotte, Hendro Wiyanto, Catherine Wood en een inleiding van Stijn Huijts. Het boek werd uitgegeven door Bom Dia Boa Tarde Boa Notte, Berlijn en Bonnefantien.

Hrair Sarkissian - The Other Side of Silence

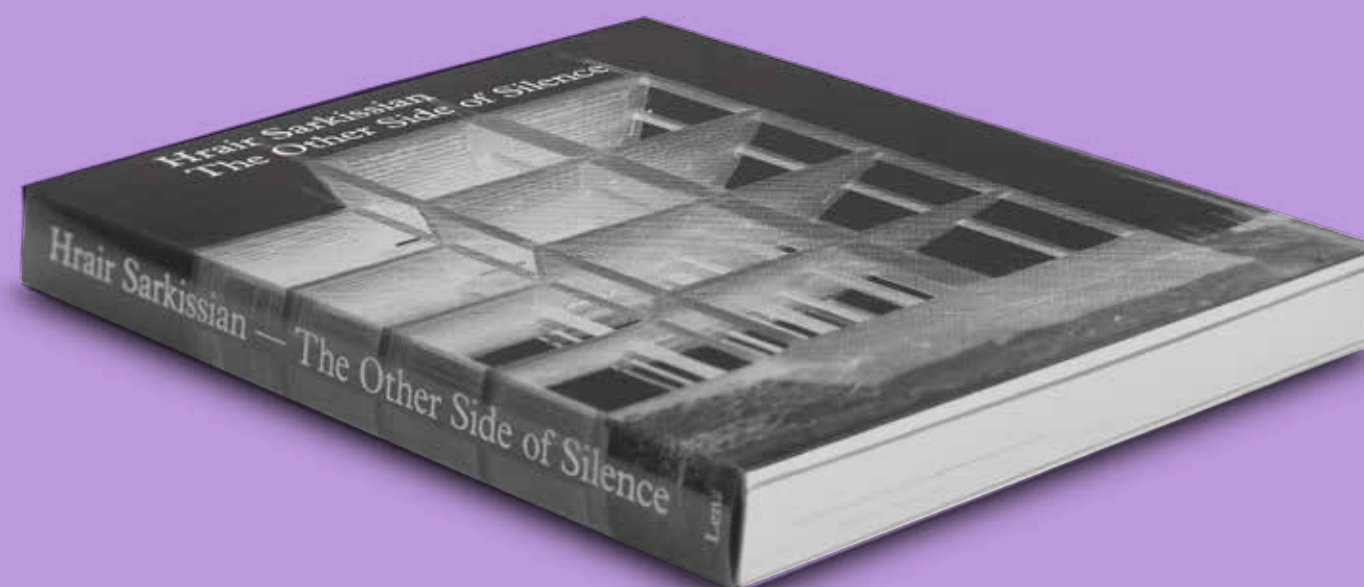
The Other Side of Silence is de eerste monografie van de kunstenaar Hrair Sarkissian. In dit boek met multidisciplinaire essays en beelden worden geschiedenissen van verdwijning, de architectuur van geweld en het potentieel van het medium fotografie zelf onderzocht.

Met bijdragen van Hannah Feldman, Marianne Hirsch, Omar Kholeif, Vali Mahlouji, Todd Reisz en Stijn Huijts. Uitgegeven in het Engels door Lenz Press, Milaan.

Werner Mantz – The Perfect Eye

Bij deze tentoonstelling is een omvangrijke monografie verschenen die voor het eerst het volledige oeuvre van Werner Mantz laat zien. Met bijdragen van Frits Gierstberg, Stijn Huijts, Clément Mantz, Charlotte Mantz en Huub Smeets. In het Nederlands, Engels en Duits uitgegeven door Werner Mantz Stichting in samenwerking met Hannibal Books.

Deze monografie begeleidt de gelijknamige reizende tentoonstelling van Hrair Sarkissian, georganiseerd door Sharjah Art Foundation (Sharjah, VAE), Bonniers Konsthall (Stockholm) en Bonnefantien.

Communicatie & marketing

Meer friends, fans en family

Wat was het weer heerlijk om 28 januari onze deuren te mogen openen. En het zien en horen van het enthousiasme van onze fans, liefhebbers en partners gaf ons extra inspiratie er een mooi jaar van te maken. En dat is ons inziens gelukt.

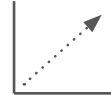
Meer free publicity, meer volgers, meer likes

Onze programmering en vele activiteiten zorgden op alle communicatieve en marketingvlakken voor de nodige reuring. Zeker toen landelijk gezien duidelijk werd dat bezoekersaantallen niet op het oude niveau kwamen. Voor onze tentoonstellingen en events draaiden wij onze online en social mediakanalen vol open. We wisten dus meer volgers aan ons te binden. Naast de reguliere campagnemiddelen als abri's en advertenties, produceerden we video(teasers), making-offs en investeerden wij in de relaties met de pers en ontwikkelden we speciale publieksacties. Onze efforts om onze kunstenaars, kunstwerken en activiteiten onder de aandacht te brengen wierpen hun vruchten af. Maar er was ook kritische publiciteit. Het artikel in NRC over onzorgvuldigheden bij het herkomstonderzoek inzake twee sculpturen in de collectie middeleeuws houtsnijwerk, liet ons niet onberoerd.

In cijfers

- Bezoekersaantal: 110.000
- Totale mediawaarde print, online en social media:
Totale free publicity met een waarde van circa € 14.000.000. Dit is inclusief de exposure op en groei van de social en online mediakanalen van het Bonnefanten met een waarde van € 11.000.000.

-
Facebook
Likes: 12.709 (+372)
Volgers: 14.640 (+2.098)

-
Instagram
Volgers: 16.834 (+1.345)

-
Linkedin
Volgers: 1.662 (+477)
- Digitale nieuwsbrief:
11.256 (+499)
- Website:
 - * 225.55 gebruikers/unieke bezoekers
 - * 224.315 nieuwe gebruikers/bezoekers
 - * 320.110 sessies/bezoeken

-
YouTube
Abonnees: 279 (+56)

De goddelijke sleur van Grayson Perry

Grayson Perry ontvangt donderdag de Erasmusprijs. Dat scheidt nogal een verantwoordelijkheid, zegt de Britse kunstenaar. 'Kunst wordt vaak ingezet om mensen buiten te sluiten.'

Limburgse Koorschool

Katinka is een Zeemeermin (Freek Verwei)

BEATING AROUND
THE BUSH #7:

WALS PLANT

27.01.2022 - 08.01.2023

...di exudes the zeitgeist...

...and painter.

Hadassah Emerich
151

Verstilde scènes

OP DE INDRIKWEKKENDE FOTO'S VAN DE SYRISCH-ARMEENSE FOTOGRAAF HRAIR SARKISSIAN - NU TE ZIEN IN HET BONNEFANTEN IN MAASTRICHT - SCHITTEREN DE MENSEN IN AFWEZIGHEID

...where I was sitting on top of mountain Maruta...

Bonnefanten toont levensgroot kruisbeeld Jan van Steffeswert

Het Bonnefanten in Maastricht had al een rijke collectie aan prachtige beelden van meester-beeldsnijder Jan van Steffeswert. Daar wordt nu een MAJESTUEUS kruisbeeld van 227 cm hoog aan toegevoegd, dat maar liefst twintig jaar in restauratie is geweest.

foto: Jo Conterre/afbeelding Bonnefanten, SR41

At first, I didn't know who had made it. The work was initially stored in our depot.

Vrijgevochten Ferdi

De Nederlandse Ferdi maakte kunst van internationaal niveau. Na haar dood raakte ze echter in de vergetelheid. Het Bonnefantenmuseum gaat haar 'hortisculpturen' restaureren en het publiek mag meekijken.

Door Ellen Leijser

Rasa is the way you sense life.

HRAIR SARKISSIAN : THE OTHER SIDE OF SILENCE

29.11.2022 - 14.05.2023

Hypnotische totaalervaring Deep See Blue Surrounding You: kunst als harnas tegen klimaatdreiging

Met *Deep See Blue Surrounding You/Vois ce bleu profond te fondre* pleit de Franse kunstenaar Laure Prouvost in tijden van klimaatverandering voor een magische omgang met mens, dier en omgeving.

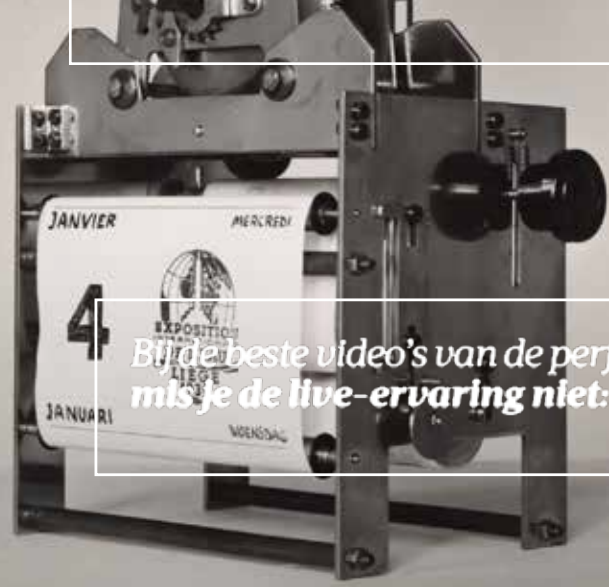
12.06 - 30.10

visual artist, primarily a painter.

Architectuurfoto's in Maastricht

FOTOGRAFIE De Duits-Nederlandse fotograaf Werner Mantz (1901-1983) is in Nederland relatief onbekend. Een overzichtstentoonstelling in museum Bonnefanten in Maastricht moet dat veranderen.

Blijf de beste video's van de performances van Melati Suryodamo in Bonnefanten mis, je de live-ervaring niet; het zijn opzichzelfstaande kunstwerken.

You could either fill in the image with the fabric,

Arnold Truyen
Senior Conservator, SRAL

Are they still completely intact, or are there only fragments left?

Check ons YouTube kanaal!

Then your interpretation will grow according to your personal experience and personal background.

Kijkjes achter de schermen. Ook online!

Ons Bonnefanten kanaal krijgt niet alleen meer abonnees, maar aan de cijfers zien we ook dat het steeds meer bekeken wordt. Bezoekers en geïnteresseerden appreciëren de videodocumentaires en kijkjes achter de schermen. Onder de noemer Bonnefanten TV produceerden we dus weer een aantal interessante video's. Alle videoproducties waren – of zijn nog steeds – ook voor bezoekers op zaal te bekijken. Als onderdeel van introductie op de tentoonstelling of als extra informatie bij het kunstwerk.

- Zo was er de documentaire over het omvangrijke restauratieproject en het resultaat daarvan van het *Corpus* van **Jan van Steffeswert**.
- In de videodocumentaire rondom de collectietentoonstelling *Beating Around the Bush #7: Vals Plat*, gaven we uitgebreid aandacht aan vier uitzonderlijke kunstenaars: **Hadassah Emmerich, Fons Haagmans, Rik Meijer, Marleen Rothaus**.
- Het intensieve restauratieproces van en onderzoek naar de *Hortisculpturen* van **Ferdi** is volledig gedocumenteerd. Deze documentaire draait op zaal, maar is ook 24/7 via ons kanaal te zien.
- Van BACA winnaar **Melati Suryodarmo** maakten we een indringend kunstenaarssportret en korte videot teaser.
- Ook is er nu een documentaire van de Limburgse topfotograaf **Werner Mantz**, 40 jaar na zijn overlijden. Hierin nemen curator Frits Giertsberg en zoon Clément Mantz de kijker mee in zijn belangwekkende oeuvre.

- Het indrukwekkende en openhartige kunstenaarsportret van en met **Hrair Sarkissian** werd gemaakt in het kader van zijn tentoonstelling *The Other Side of Silence*. Niets is wat het lijkt...
- En dan is er nog de **Bonnefanten First Friday** online editie *Uit volle borst!* die geproduceerd werd in samenwerking met koren uit de regio en RTV Maastricht. Noodzakelijk, want het museum was ten tijde van deze First Friday vanwege corona nog gesloten.

Dank, uit het diepst van ons hart!

Zoals eerder gesteld zijn we trots dat meer dan 100.000 bezoekers ons museum weer wisten te vinden. Uiteindelijk doen we het allemaal voor hen. We beseffen ons dat wij voor een groot deel met gemeenschapsgeld werken. Dat doen we uiteraard verantwoord. Maar om al die mooie verrassende en inspirerende tentoonstellingen en evenementen te realiseren, zijn ruimhartige bijdragen van partners, fondsen, mecenasen, particuliere gevers en vrienden onontbeerlijk! Zonder hen geen talentontwikkeling, geen bloeiend kunstenklimaat, geen toekomst. Wij zijn allen zeer erkentelijk. Vanaf deze plaats danken wij hen uit het diepst van ons hart.

Rijk, provincie, gemeenten**Provincie Limburg en ministerie van OCW**

Allereerst: zonder structurele subsidie van Provincie Limburg en het ministerie van OCW geen Bonnefanten. Zij zorgen voor onze basisexploitatie en onze basisactiviteiten.

Gemeente Maastricht

Voor de Bonnefanten First Fridays droegen Gemeente Maastricht en Cultuurmakers Maastricht van 2020 tot en met 2022 €45.000 bij. Daarnaast steunde Gemeente Maastricht de ontwikkeling van Bonnefanten TV met €35.000 over de periode 2021-2022.

Gemeente Sittard-Geleen

Gemeente Sittard-Geleen stelde €15.000 ter beschikking om de Kunstuitleen in Sittard-Geleen een upgrade te geven over de periode 2022-2023.

Mondriaan Fonds

Het Mondriaan Fonds is het publieke stimuleringsfonds voor beeldende kunst en cultureel erfgoed. Zij stelden voor 2022 en 2023 een bedrag van jaarlijks €90.000 per jaar ter beschikking voor het aankopen van kunst, een totale bijdrage van €180.000. Dankzij deze bijdrage heeft het Bonnefanten verschillende werken aan haar collectie kunnen toevoegen. Zie ook 'Aanwinsten'. Zeer gewaardeerd is de bijdrage van €22.500 voor de tentoonstelling van Paul Devens. Daarnaast steunde het Mondriaan Fonds Melati Suryodarmo en Laure Prouvost met een kunstenaarshonorarium. Tot slot kunnen wij een erfgoedtalent vanuit Diversiteit & Inclusie perspectief een onderzoek laten uitvoeren naar onze collectie en programmering van de afgelopen tien jaar. Voor 2022 en 2023 is de bijdrage €50.000.

Private fondsen**Fonds 21**

Fonds 21 investeert in talentontwikkeling van jongeren. Zo ondersteunen ze onze YOUNG OFFICE langdurig. Over de periode 2019 tot en met 2022 met €30.000 per jaar en voor de periode 2022 tot en met 2024 met €26.700 per jaar. De projecten worden steeds aan het eind van de periodes afgewikkeld. Met behulp van Fonds 21 Extra zijn wij in staat geweest drie jonge talenten aan ons te binden: een junior conservator oude kunst, een junior conservator hedendaagse kunst en een junior marketing medewerker. Het commitment is er tot en met 2024. In totaal gaat het om een bedrag van €342.000 tot en met 2024. Voor de tentoonstelling van Hrair Sarkissian droeg Fonds 21 ook nog €25.000 bij.

VriendenLoterij

De VriendenLoterij steunt ons structureel met een bedrag van €200.000. Mensen die meespelen in deze loterij bestemmen automatisch 40% van hun inleg voor een goed doel. Ze kunnen daarbij specifiek voor het Bonnefanten kiezen. Dat zien wij natuurlijk graag, want dat geeft extra gelden. In 2022 was dat nog eens €19.007. Maar de VriendenLoterij doet meer! Zij maken o.a. de Bonnefanten First Fridays mede mogelijk. Met een projectbedrag van €250.000.

VSBfonds

Het VSBfonds steunde onze YOUNG OFFICE ook drie jaren lang, van 2019 tot en met 2022, met €25.000 per jaar.

VandenEnde Foundation

Voor de tentoonstelling van BACA winnaar Melati Suryodarmo droeg de VandenEnde Foundation €35.000 bij.

Meester Koetsier Foundation

Het restauratieproject van Ferdi's *Hortisculpturen* werd mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van €10.000 van de Meester Koetsier Foundation.

Elisabeth Strouven Fonds

Elisabeth Strouven Fonds steunde YOUNG OFFICE van 2019 tot en met 2022 met een bedrag van €15.000.

Stichting Praemium Erasmianum

De Stichting Praemium Erasmianum reikte eind 2021 de Erasmusprijs 2021 uit aan de Britse beeldend kunstenaar Grayson Perry. Wij zetten de kunstenaar al in 2016 met zijn eerste grote overzichtstentoonstelling

in de spotlights. Rondom de Erasmusprijs realiseerden we nogmaals een kleine presentatie. Daarvoor werden we gesteund met een bedrag van €10.000 dat we in 2022 lieten vrijvallen.

Prins Bernhard Cultuurfonds

Voor de tentoonstelling *The Perfect Eye* van Werner Mantz droeg het Prins Bernhard Cultuurfonds €5.000 bij.

Pictoright

Voor het debat en discours programma rondom de tentoonstelling van Paul Devens, droeg de stichting Pictoright €3.000 bij.

Werner Mantz Stichting

Voor de selfie studio tijdens en in de tentoonstelling van Werner Mantz, droeg de Werner Mantz Stichting €2.000 bij.

Vrienden, mecenaat en sponsors**Vereniging Vrienden van het Bonnefanten**

De Vereniging Vrienden van het Bonnefanten is een actieve vereniging die tal van activiteiten organiseert voor de leden. Van bezoeken naar collega-musea en atelierbezoeken tot kunstlunches en lezingen. Zelfs een begeleide reis naar de Biënnale in Venetië werd door hen georganiseerd. Het bestuur bestaat uit Guido Beckers (voorzitter), Harry Degens (penningmeester), Irene Raedts-Schreuder (secretaris), Matthia Tacken, Hetty Cremers en Gerda Baltis. Zij kwamen afgelopen jaar vier keer bijeen. Ondanks dat het aantal Vrienden afneemt, telde de vereniging in 2022 toch 264 leden die het museum zowel financieel ondersteunen, maar ook meer bekendheid geven. Wij zijn

trots op onze ambassadeurs. Een vast deel van hun bijdrage wordt gereserveerd voor het fonds aankopen, restauraties of publicaties. In 2022 schonk de vereniging met die bijdrage de laatgotische Apostelbalk.

Stichting Mecenaat aan de Maas

Stichting Mecenaat aan de Maas is het huis van de sponsors. Het huis kende afgelopen jaar 14 mecenasen waarvan de overeenkomsten in 2021 voor drie jaar zijn verlengd voor een totaalbedrag van €24.000. Uiteraard zijn we voortdurend op zoek naar bedrijven en particulieren die een langdurige relatie met ons willen aangaan. Ongelooflijk belangrijk!

Het Bonnefantenmuseum Fonds

Het Bonnefantenmuseum Fonds is ingericht voor de lange termijn. Een gunstig rendement stelt het Bonnefanten in staat om zich te blijven ontwikkelen als een signalerend en verrassend museum met een onderscheidend profiel. Dit fonds is ondergebracht bij het Elisabeth Strouven Fonds, die het beheert en belegt. Het fondsenpodium IKPASBIJ is een platform dat door het Elisabeth Strouven Fonds in het leven is geroepen om de verschillende steunfondsen onder de aandacht te brengen bij donateurs en gevers. Op dit moment zit er €135.150 in het fonds.

Collectors

Het in 2019 gestarte netwerk gericht op verzamelaars in de regio, kwam in 2022 drie keer bij elkaar. Deze groep enthousiaste ambassadeurs van de kunsten, ervaart het praten over kunst en het elkaar tonen van ieders collectie als een voorrecht. De groep verzamelaars zou op termijn wellicht ook in materiële zin kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van het museum.

Samen zijn we meer!

Omdat we geloven in de kracht van samen, werken we graag samen. Het Bonnefanten is dan ook op vele fronten vertegenwoordigd. Als partner of in besturen.

Lokaal

Op lokaal niveau zijn we actief in de Stichting Cultuur in Maastricht, Maastricht Convention Bureau, Maastricht Marketing, Museumnacht Maastricht, Holland Expat Center South, TEFAF Maastricht, Festival MAAS! en Wyck Artistique.

Landelijk

Op landelijk niveau zijn we ook actief. Als mede-initiator en deelnemer van Musea Bekennen Kleur: het samenwerkingsverband waarin Nederlandse musea onderzoek doen naar vraagstukken rondom diversiteit en inclusie binnen de museale sector. Het doel is om musea duurzaam te verenigen in hun streven om diversiteit en inclusie daadwerkelijk te verankeren in het DNA. Door ondertekening van *De Verbintenis* spreken wij ons uit en staan op tegen institutioneel racisme en alle andere vormen van discriminatie, om samen te werken aan een inclusieve sector en organisatie. Uiteraard zijn we lid van de Museumvereniging en nemen de directeurs deel in het mini-convent. In het Netwerk Cultuurmecenaat komen directeurs en hoofden development van 30 Nederlandse culturele instellingen samen. Zij delen actief kennis en ervaring om het cultuurmecenaat in Nederland te versterken. Ook zijn we lid van Kunsten '92, de belangenorganisatie voor de hele culturele en creatieve sector, die met een gezamenlijke stem het maatschappelijke en

politieke klimaat voor cultuur in Nederland versterken.

Euregionaal

Euregionaal is in 2021 de eerste keer het samenwerkingsproject ELEMENTS gerealiseerd. Dit was een pilot, met het doel om een solide en langdurige samenwerking te bestendigen. Deelnemende kunstmusea en -instituten: Bonnefanten, Bureau Europa, Jan van Eyck Academie en Marres in Maastricht; SCHUNCK in Heerlen; De Domijnen in Sittard-Geleen; Z33 in Hasselt; FLACC en CIAP in Genk; en Espace 251 Nord in Luik. De samenwerking bood alle partners een uitgesproken kans om voor een breder (inter)nationaal publiek de interessante diversiteit van de hedendaagse kunstinstellingen in de euregio te benadrukken. Inmiddels wordt gesproken over een vervolg in 2024.

Internationaal

Internationaal is het Bonnefanten actief met de tweejaarlijkse uitreiking van de BACA (Bonnefanten Award for Contemporary Art), in 2022 is de BACA-prijs uitgereikt aan Melati Suryodarmo. Algemeen en artistiek directeur Stijn Huijts is ook actief binnen CIMAM.

Opening tentoonstelling *The Other Side of Silence* van Hrair Sarkissian.
©Manor Lux 2022

Bonnefanten biedt meerstemmige en betekenisvolle artistieke, educatieve, intellectuele, en culturele ervaringen aan een breed en divers publiek, en wij verrijken daarmee het leven van mensen en helpen hen om de wereld waarin ze leven beter te begrijpen.

Visie

Dit doen wij door ons publiek middels kunstbeleving en educatie een ander en meer divers perspectief te bieden op de werkelijkheid. En dit perspectief gestalte te geven door een vernieuwende, vooruitstrevende en onderscheidende artistieke koers.

Ambitie

Hét kunstmuseum van Nederland, in Maastricht. Dé meest toonaangevende plek in binnen- en buitenland om niet-mainstream kunstenaars en kunstpraktijken te ontdekken.

Bonnefanten. Zo heb je het nog nooit bekeken.

De kernkwaliteiten vernieuwend, vooruitstrevend en onderscheidend staan centraal:

- Bonnefanten verhoudt zich zelfkritisch tot de dynamiek van de wereld door vinger aan de pols te houden qua plaats en tijd waarin het museum en ook de kunst zich ontwikkelt, een eigen vooruitstrevende en artistieke koers en het uitdragen van een regionale, nationale en internationale positionering.
- Bonnefanten is vernieuwend en voorbeeld stellend op het gebied van educatie, participatie, kunst en kunstenaars.
- Bonnefanten biedt zijn publiek een

meervoudig en interdisciplinair perspectief van onderscheidende kunstgeschiedenissen en wil haar publiek laten delen in de nieuwsgierigheid naar kunstpraktijken buiten de gebaande paden en crossovers tussen diverse kunstvormen.

- Bonnefanten onderscheidt zich binnen de Collectie Nederland en heeft een signalerende functie; is eyeopener en kompas voor vakgenoten en het brede publiek. Rekening houdend met artistieke en maatschappelijke ontwikkelingen, kunstenaars en kunst die (nog) niet in andere musea worden getoond. Inclusief kunstpraktijken die een ander, diverser perspectief op de wereld bieden dan dat van de traditionele westerse paradigma's.

Kernwaarden:

- Verrassende toonaangevende presentaties en uitdagende tentoonstellingen
- Voortrekkersrol en signalerende functie bieden blik op andere kunstwerelden
- Gastvrije omgeving, een thuishaven
- Bron van inspiratie en creativiteit

Bij het Bonnefanten werken 54 mensen in vaste dienst. Omgerekend zijn dat circa 36 FTE-ers. De gemiddelde leeftijd is 46. En het gemiddelde dienstverband telt 11,6 jaren. In 2022 verwelkomden wij maar liefst 10 nieuwe collega's, er stroomden er 4 uit. Het ziekteverzuimpercentage lag met 5,9% hoger dan het landelijk gemiddelde van 4,8%. Het team beveiligers is 8 man sterk en wordt verzorgd door Intergarde. Housekeeping wordt door 3 mensen verzorgd via Vebego. Het Bonnefanten kan bouwen op een team van ongeveer 20 vrijwilligers en bijna 20 freelance gidsen en museumdocenten. Uiteraard werkt het Bonnefanten met een groot team van vaste ZZP-ers en leveranciers.

Peggy van Sebillen en Stijn Huijts.
Foto Hugo Thomassen

Directie

- Stijn Huijts, algemeen en artistiek directeur
- Els van der Plas, zakelijk directeur (tot 1 april 2022)
- Peggy van Sebillen, directeur bedrijfsvoering/adjunct-directeur (vanaf 1 augustus 2022)

Managementondersteuning

- Marjon van Belkom, managementassistent

Wetenschappelijke Staf

- Paula van den Bosch, conservator hedendaagse kunst
- Vacature, conservator oude kunst
- Jip van Reijen, junior conservator oude kunst (vanaf 1 september 2022)
- Celien Govaerts, junior conservator hedendaagse kunst (vanaf 1 september 2022)
- Roxy Jongewaard, artistiek assistent van Stijn Huijts

Educatie, Publieksbegeleiding & Inclusie

- Stefanie Metsemakers, hoofd educatie, publieksbegeleiding & inclusie
- Denise Castermans, medewerker
- Gabriella Jabir, medewerker
- Hoa Lambrechts, medewerker (tot 1 augustus 2022)
- Mounir Eddib, medewerker (vanaf 1 september 2022)
- Arent Boon, erfgoedtalent (vanaf 1 maart 2022)
- Bo Kölgen, stagiaire
- Karlijn Scheffers, stagiaire

Communicatie & Marketing

- Esther Wagemans, hoofd communicatie en marketing
- Justin Livesey, medewerker
- Nathan Verberne, medewerker
- Shanice Piebenga, medewerker (vanaf 1 december 2022)
- David Wouters, junior marketeer (vanaf 1 september 2022)
- Pati Petrykowska, grafisch vormgever
- Marga Nijsten-Lardenoye, medewerker relatiebeheer
- Noah van den Bosch, stagiaire
- Chris Haberland, stagiaire

Collectiebeheer & -Documentatie

- Charlotte Franzen, hoofd collectiebeheer en -documentatie
- Nelleke Bongers, medewerker behoud & beheer
- Mirjam Meisen, registrar collectie
- Inge Hoffman, registrar tentoonstellingen
- Nadine Gouders, registrar tentoonstellingen
- Esther Delmee, erfgoedtalent
- Luuk Spee, stagiaire

Presentatie

- Tessel van Elferen, hoofd presentaties (vanaf 1 april 2022)
- Guus van Engelshoven, projectleider (tot 1 juni 2022)
- Marijntje Knapen, projectleider
- Madeleine van Daele, projectleider (vanaf 1 september 2022)
- Suzanne Wewers, projectassistent
- Laura Hovens, projectassistent
- Sanne Courtens, tijdelijk projectassistent (vanaf 16 augustus 2022)
- Rolly Brouwer, medewerker/primus inter pares inrichting

- Jeroen Evertz, medewerker inrichting
- François Salden, medewerker inrichting
- Ruud Vondenhoff, medewerker inrichting
- Carlo van den Brand, medewerker audiovisuele technieken
- Imke Prins, stagiaire

Development & Relatiebeheer

- Melanie Frederiks, hoofd development & relatiebeheer (tot 1 september 2022)
- Astrid Bonnier, senior medewerker culturele en commerciële events
- Marij Meese, medewerker reserveringen en ontvangsten

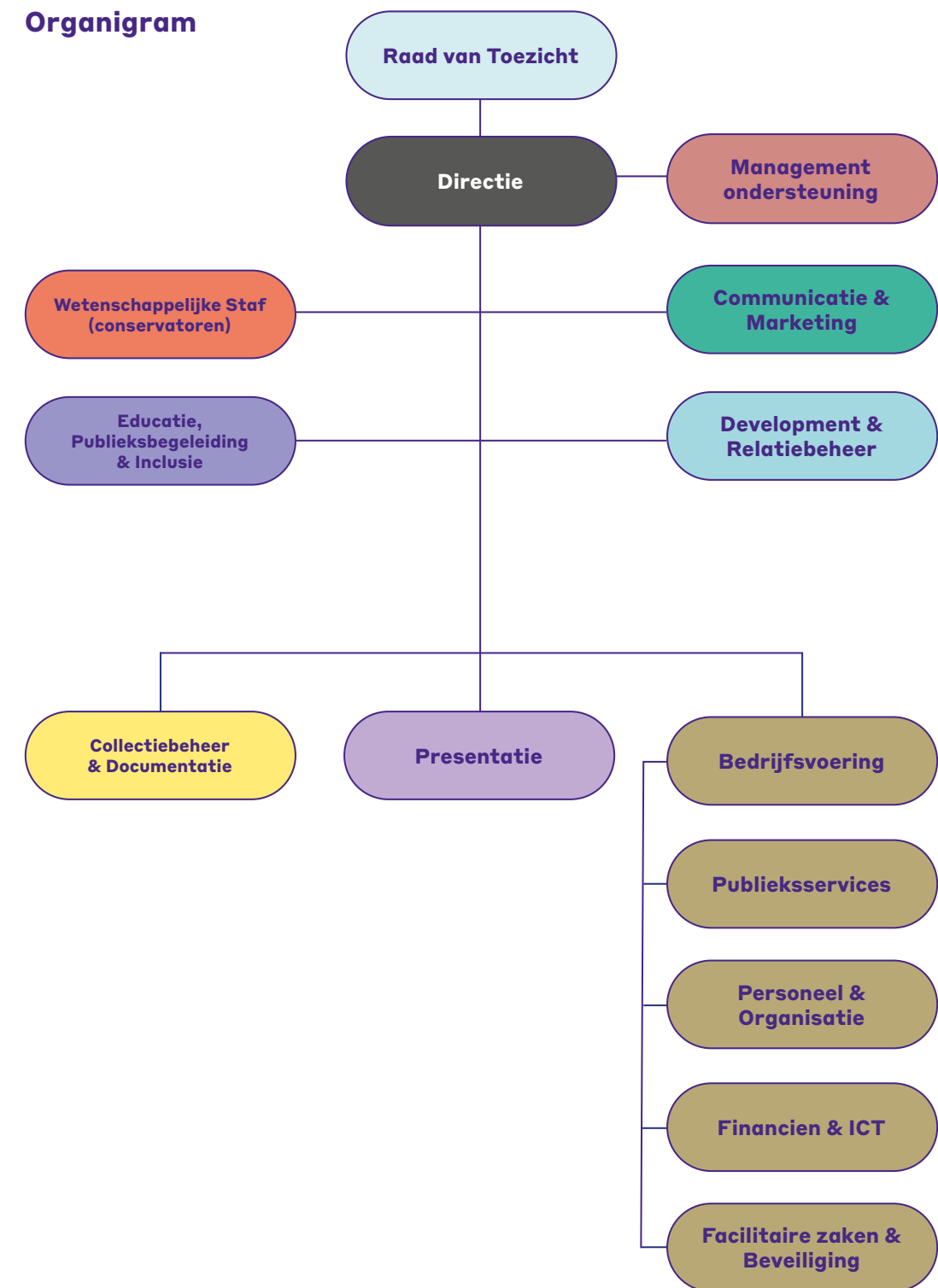
Publieksservices

- Joep Larue, coördinator publieksservices
- Frits Nijenhuis, medewerker
- Solange Corstens-Brok, medewerker
- Christine van Leeuwen, medewerker
- Renee Hamers, assistent coördinator
- Pascale Leenders, medewerker
- Joyce Roncken, medewerker

Kunstuitleen

- Lilian Brandts-Rokx, coördinator kunstuitleen
- Joep Heijnen, medewerker
- Jeanne Blei-Ponjee, dependance beheerder Sittard-Geleen
- Diana Dumee, dependance beheerder Roermond (tot 29 mei 2022)
- Mirjam Abraas, dependance beheerder Roermond (vanaf 27 mei 2022)
- Ellen van Wieringen-Doreleijers, dependance beheerder Maastricht
- Mariëlle Hodzelmans, dependance beheerder Venlo
- Helga van Leipsig, dependance beheerder Venlo

Organigram

Financiën & ICT

- Irma Delahaye, financial controller a.i. (tot 17 november 2022)
- Rianne Dritty, financial controller a.i. (vanaf 17 oktober 2022)
- Chantal Fokkema, financial controller a.i. (vanaf 17 oktober 2022)
- Gerda Bakker, medewerker financiën
- Pascale Lenting, medewerker financiën

Personeel & Organisatie

- Monique Gerets, medewerker personeel & organisatie

Facilitaire Zaken en beveiliging

- Guus Baade, coördinator facilitaire zaken en beveiliging

Museumgidsen en -docenten

Cheyenne Bex, Ans van de Bund, Jennie Casu, Marijk Greweldinger, Carla Hendrix-Vogels, Julia van de Kar, Olivia van de Koppel, Monica Martens, Natascha Nijhuis, Vivian Pinckaers, Annick van Pol, Niki Smeets, Marjo Smeets, Mieke Vanderputte, Sterre van de Ven, Sanne Vrijman en Andre van der Zanden.

Vrijwilligers

Pierre Ackermans, Erica Casius, Wilmien Coumans, Jeanne van Dijk, Ida Eijck, Hens Gardeneers, Miet Geebelen, Marie Louise Geenen, Nicole Groothuysen, Ine van Haaren-Dresens, Margot Hooft, Karin Kleijnen, Hans Meulman, Marianne Meulman-van Asperdt, Truce Oirbons, Simone Pekelharing, Anne Smits, Ernst Visser, Tess Vossen, en Andre van der Zanden.

YOUNG OFFICE

Tom Alink, Amaryllis Beckx, Carina Bij, Gigi Dautzenberg, Daniël De Loo, Noah De Loo, Lucas van Dijk Parejo, Tesse Donkers, Yasmin Gheisari, Lara Hazeu, Berend Hoge, Cas van Kasteren, Helene Manca, Moos Peters, Lois van Rijt, Soshanna Santjes, Lonneke Stomphorst, Thu Van Nguyen en Fera van de Wart.

De belangen van het personeel worden behartigd door de medewerkersvertegenwoordiging (MVT). De MVT en de directie streven hetzelfde doel na: het creëren van een professionele, veilige en inclusieve werkomgeving. Medezeggenschap draagt hier in belangrijke mate aan bij, doordat medewerkers serieus worden genomen en invloed kunnen uitoefenen op de organisatie. De MVT bestaat in 2022 uit Stefanie Metsemakers (voorzitter), Solange Corstens en Charlotte Franzen. Zij gingen vier keer met de directie in gesprek en twee keer met de raad van toezicht.

Onderwerpen van gesprek waren de opvolging van de zakelijk directeur, thuiswerken en thuiswerkvergoeding, 'Het Andere Werken' en aanpassingen kantoortuin, opvolging en continuering werkzaamheden bij vertrekkende collega's, wijziging in de directiestructuur, de overlegstructuur, faciliteitenregeling, onze gedragscode (die ook in 2022 werd afgerond), vacatures, diversiteit en inclusie, medewerkerstevredenheidsonderzoek en het inmiddels opgeleverde personeelshandboek en de nieuwe CAO.

Medewerkerstevredenheidsonderzoek

In het voorjaar voerde onafhankelijk bureau De Barn in opdracht van de MVT en de directie een anoniem medewerkersonderzoek uit. De respons was 76%. Positief was dat medewerkers loyaal zijn, zich uitgesproken geaccepteerd voelen en heel trots zijn op het Bonnefanten. Ze ervaren goede samenwerking in hun teams. Wel zijn de hoge werkdruk en het vrijuit kunnen uiten van je mening aandachtspunten. De resultaten zijn vergeleken met die van het vorige onderzoek (2016) en uitvoerig besproken en gedeeld

met de collega's, de directie en de raad van toezicht. De aandachtspunten zijn omgezet naar concrete acties.

Vertrouwenspersoon, geen meldingen

Iedereen heeft de taak om ervoor te zorgen dat we de gedragscode van onze organisatie naleven. Wij vragen iedereen om elke vorm van ongewenst gedrag te melden. Ongewenst gedrag kan onder andere zijn (seksuele) intimidatie, agressie/geweld, pesten en discriminatie. We hebben een externe vertrouwenspersoon, die opvang en begeleiding biedt aan medewerkers die te maken hebben met ongewenst gedrag, zoals bedoeld in de Arbowet, die de belangen behartigt van diegene die melding doet over ongewenst gedrag. In 2022 zijn er geen meldingen gedaan bij de vertrouwenspersoon.

"The
Walthamstow
Tapestry en
The Tomb of
the Unknown
Craftsman, die
permanent op
zaal te zien zijn,
hebben zich
ontpopt als
ware publieks-
lievelingen."

Over het werk van Grayson Perry

Grayson Perry, *The Tomb of the Unknown Craftsman* (2011).
Collectie Bonnefanten, verworven met
steun van het Mondriaan Fonds en
Vereniging Rembrandt (Titus Fonds en
Innorosa Fonds). ©Peter Cox

Gedragscode

In 2022 maakten wij onze gedragscode definitief. Hierin staat beschreven welke houding en gedrag wordt verwacht van iedereen die bij en voor het Bonnefanten werkt. Een positief en gezond werkklimaat en dito werkomgeving, waarin iedereen zich veilig en gesteund voelt, zijn van belang voor iedereen om het werk goed te kunnen doen. De centrale waarden respectvol en open, professioneel, samen en integer, zijn richtinggevend voor ons dagelijks handelen en doen, en zijn uitgebreid beschreven en gedeeld.

Governance Code Cultuur

De raad van toezicht en de directie volgen de beginselen van deugdelijk bestuur en best practice bepalingen zoals omschreven in de acht principes van de Governance Code Cultuur. Het museum is maatschappelijk bewust, transparant over doelen, keuzes en de financiële gezondheid van de organisatie. Directieleden en toezichthouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Ze vermijden elke vorm van belangenverstrengeling, zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge taakverdeling, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar. Dit verslag is een reflectie van hoe de principes van de Governance Code bij het museum worden toegepast.

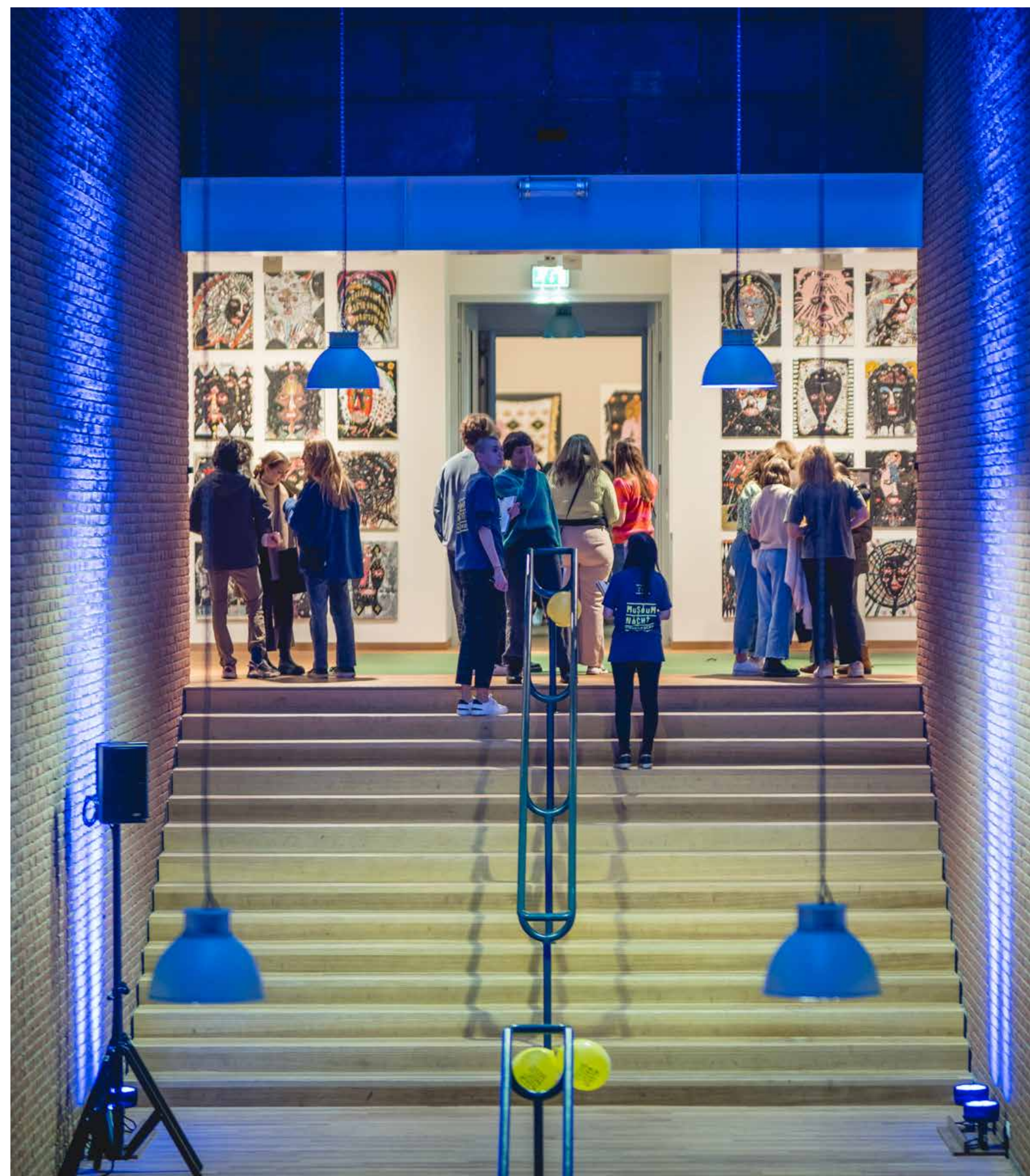
Fair Practice Code

Nog voor de landelijke introductie ervan, vormden de doelen en uitgangspunten van de Fair Practice Code (FPC) al een belangrijke basis voor de samenwerking met kunstenaars in het Bonnefanten. Als kunstenaarsmuseum heeft het Bonnefanten

dan ook vanzelfsprekend in het voorjaar van 2017 als een van de eerste Nederlandse musea de richtlijn kunstenaarshonoraria onderschreven. Daarnaast wijzen wij onze (culturele, museale etc.) partners actief op deze richtlijn en zijn wij blijvend in gesprek met onze kunstenaars, gastcuratoren en andere opdrachtnemers over dit onderwerp. De kernwaarden van de Fair Practice Code - duurzaamheid, solidariteit, transparantie, diversiteit en vertrouwen - worden door ons onderschreven.

De Ethische Code voor Musea

Uiteraard handelen we volgens de Ethische Code voor Musea. We zijn immers verantwoordelijk voor het behoud, beheer en de presentatie van het culturele erfgoed van het museum. Ook dragen we zorg voor voldoende financiering om onze doelen uit te voeren en om erfgoed op verantwoorde wijze te beschermen en ontsluiten. We zijn verantwoordelijk voor de verwerving van de collectie en het onderzoek ernaar, om vervolgens dit wereldkundig te maken. Onze collectie is afdoende gedocumenteerd en beschermd, en is toegankelijk voor derden via digitale middelen. Ten behoeve van afstoting van kunstwerken en/of ontzamen, volgen we alle regels en procedures die daartoe in het leven zijn geroepen. De herkomst van werken wordt onderzocht en gerespecteerd. Acties die hieruit volgen worden met inachtneming van wet- en regelgeving uitgevoerd. We zorgen voor ontsluiting van de collectie én educatieve programma's, inclusief het betrekken van het publiek hierbij. De door het museum geïnitieerde activiteiten, van fondsenwerving tot educatie en participatie, druisen niet in tegen de functies, plichten

en doelstelling van het museum. Wij houden ons aan bepalingen van internationale, regionale, nationale of lokale wetgeving en verdragen. Er is oog voor het gedrag van het publiek en het veilig houden van de collectie en de afzonderlijke werken. We hebben een calamiteitenplan en gaan serieus om met risicoanalyse en -management. Bovenaan staat het veilig houden en ontwikkelen van de collectie voor nu en toekomstige generaties.

Code Diversiteit & Inclusie

We zijn ons ervan bewust dat een inclusief museum unieke ervaringen en onderbelichte perspectieven naar voren brengt. Dat is een verrijking voor de kwaliteit van ons werk, maar ook voor het cultuurlandschap en voor de samenleving in het algemeen. We stimuleren een inclusieve cultuur, zowel achter de schermen als in het museum zelf. We zijn graag een afspiegeling van de maatschappij. Iedere bezoeker, kunstenaar, samenwerkingspartner en medewerker moet zich welkom, veilig en geaccepteerd voelen. Ongeacht geslacht, leeftijd, culturele achtergrond, politieke overtuiging etc. Op 10 maart 2022 ondertekenden we de Charter Diversiteit en als initiatiefnemer van Musea Bekennen Kleur delen we met onze peers valkuilen, vergezichten en activiteiten.

Stappen zetten en een werkgroep die ons scherp houdt

Om een divers en inclusief museum te zijn, zetten wij stappen in publiek, programma, personeel en partners (4 P's). Ons plan van aanpak schreven we in 2020. Het is een dynamisch document waaraan wij onszelf steeds toetsen. Waar staan we, wat hebben we gerealiseerd, welke concrete stappen gaan

we de komende tijd zetten en wat hebben we daarvoor nodig.

Intussen is onze raad van toezicht, personeel, programmering, maar ook ons publiek diverser worden. Maar we zijn er nog niet. Onze werkgroep Diversiteit & Inclusie houdt ons voortdurend scherp. Of het nu om andere wervingskanalen gaat of het aanbrengen van aanpassingen. Niet voor niets wordt er een uitgebreid onderzoek gedaan naar ons inclusieve programmerings- en verzamelbeleid van de afgelopen tien jaar door Arent Boon.

Algemene uitgangspunten

Een goede beheersing van risico's en benutting van kansen zijn cruciaal voor het realiseren van strategie en doelen. Risicobeheersing vormt een integraal onderdeel van onze dagelijkse bedrijfsvoering. Kansen en bedreigingen moeten tijdig worden geïdentificeerd en beheerst binnen onze 'risk appetite'. Wij hanteren het beleid dat de continuïteit van de bedrijfsvoering moet worden gewaarborgd met een gezonde balans tussen risico en rendement. Voor de operationele risico's wordt een beperkte risicoacceptatie gehanteerd. Als het gaat om financiële risico's moet een stabiel financieel beleid met minimale en beheersbare risico's het uitgangspunt zijn. Op het gebied van compliance met wet- en regelgeving hanteren wij een zerotolerancebeleid.

Sinds maart 2020 is de wereld, en daarmee ook de culturele wereld, beheerst door de COVID-19 pandemie. Door COVID-19 moesten musea en andere culturele instellingen deels of geheel sluiten, hetgeen leidde tot ernstige financiële tekorten en het interen op de reserves. Het Bonnefanten moet met deze situatie omgaan en rekening houden met soortgelijke situaties.

Dit betekent dat we onze reserves altijd op orde moet houden en/of brengen. Dat we development en relatiebeheer moeten versterken, en tenminste twee maal per jaar een risicoanalyse moeten inbouwen in het directie-overleg en het overleg met de raad van toezicht.

Facilitair

Er zijn twee preventiemedewerkers; de medewerker Facilitaire Zaken en medewerker Personeel & Organisatie. Zij hebben hiertoe een gerichte opleiding gevolgd, die zij jaarlijks updaten en upgraden.

Financiën

Risicoanalyses worden verricht ten aanzien van de financiën, overstrooming (in 2021 dreigde het museum onder water te komen staan vanwege het hoge water van de Maas gecombineerd met extreme regen), het gebouw, de collectie, de veiligheid van bezoekers en medewerkers, en de verzekering. We proberen alle mogelijke risico's in en rond het museum zo precies mogelijk in kaart te brengen. Hiertoe hebben we ook een calamiteitenplan opgesteld dat onlangs is bijgesteld.

Organisatiebreed

- Er is een calamiteitenplan (lang en kort) opgesteld. Aandachtspunt is dat alle medewerkers de inhoud moeten kennen én ook toepassen. Dat plan krijgt jaarlijks een update.
- De onderwerpen Arbo en Integriteit maken structureel deel uit van de agenda van alle in de organisatie te onderkennen werkoverleggen.
- Toezicht van surveillanten, camerabewaking en een verbod op 'te' grote tassen zijn erop gericht schade en waardeverlies zo veel mogelijk te beperken.
- Op het gebied van brand zijn preventieve maatregelen genomen. In het gebouw is roken verboden, er zijn rookmelders aanwezig, risicovolle werkzaamheden

vinden plaats onder begeleiding, er zijn compartimenteringen aangebracht, op veel plaatsen hangen blusapparaten en met de brandweer vindt geregeld overleg over de brandveiligheid plaats.

- Er is een helder toegangsprotocol. Dagelijks wordt bijgehouden wie welke sleutel in zijn bezit heeft, die bij de CMK ligt.
- Een zestal medewerkers heeft de cursus heftruck rijden gevolgd en gehaald. De medewerkers volgen een opfriscursus.
- Er zijn voldoende BHV'ers in de organisatie opgeleid en aanwezig. Jaarlijks volgen deze medewerkers een opfriscursus.

In het afgelopen jaar hebben de volgende inventarisaties en acties plaatsgevonden welke te linken zijn aan risicomanagement:

- In 2022 heeft de museumaudit plaats gevonden van het Museum Register. De uitkomsten worden begin 2023 verwacht.
- In 2022 heeft de AON-verzekering audit plaatsgevonden. Bonnefanten presteert in de breedte voldoende en op art handling uitstekend.
- Het Bonnefanten heeft de status van Erkend Agent op het gebied van het veilig maken van luchtvracht. Hiermee wordt voorkomen dat onze luchtvracht op een andere locatie, dan het museum zelf, wordt geopend. In dit kader hebben medewerkers trainingen gevolgd en is er een veiligheidsadviseur luchtvracht aangesteld.
- Als gevolg van een wetwijziging moeten alle gecertificeerde medewerkers vanaf 2015 een VOG overleggen en deze elke 5 jaar opnieuw aanvragen. Hierop is besloten in 2015 het volledige personeel,

vrijwilligers en stagiaires een bewijs van goed gedrag te laten overleggen.

- Er is een MJOP (Meerjarig Onderhouds Plan) dat jaarlijks een update krijgt in samenspraak met Provincie Limburg.

Beheersingskaders

De externe wet- en regelgeving is kaderstellend voor het Bonnefanten. Wij maken indien nodig gebruik van externe specialisten om de wet- en regelgeving op te volgen en tijdig op veranderingen te kunnen anticiperen. Daarnaast hanteren wij interne richtlijnen zoals opgenomen in het personeelshandboek, het calamiteitenplan en het Toegangsprotocol. We leven de ICOM-code of Ethics for museums, de Governance Code Cultuur, de Code Diversiteit & Inclusie en de Fair Practice Code na. Gezamenlijk vormen deze richtlijnen de beheersingskaders waarbinnen wij onze doelen willen verwezenlijken. De actuele set van kaders wordt blijvend beschikbaar gesteld voor al onze medewerkers. Bij indiensttreding worden de kaders aangeboden aan nieuwe medewerkers. Ook gelden deze codes samen met de huisregels voor freelancers, vrijwilligers en stagiaires.

Stuurmechanismen

Om de doelen binnen de beheersingskaders te realiseren, zijn stuurmechanismen nodig. Zo is er een financiële plannings- en control cyclus (o.a. de kwartaal management-rapportage inclusief ontwikkeling verzuimpercentages en bezoekersaantallen) in de organisatie aanwezig. De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn intern bekend en worden jaarlijks middels de jaarrekening inzichtelijk gemaakt.

Aansturing door de directie

De directie is verantwoordelijk voor het goed functioneren van het model van risicobeheersing en -controle zoals hiervoor beschreven. Deze verantwoordelijkheid is deels gedelegeerd aan de hoofden en de controller in de organisatie.

Toezicht en monitoring

De systemen voor risicobeheersing en -controle staan onder toezicht van de raad van toezicht. De directie rapporteert en legt verantwoording af aan de raad van toezicht over de opzet en de werking van de systemen voor risicobeheersing en -controle. Aan de hand van evaluaties door externe audit kunnen verbeterpunten worden geconstateerd. Op deze punten worden verbeteringen geïmplementeerd en vervolgens opnieuw getoetst. Door middel van dit proces van periodieke evaluatie blijft het Bonnefanten de risico's beheersen in een continu veranderende omgeving.

Kosten versus opbrengsten

De uitdagende economische marktomstandigheden zijn een gegeven. Het optimaliseren van de kostenstructuur en het flexibiliseren van de kosten zijn al eerder ingezet. Dit kan echter de risico's bij het achterwege blijven van opbrengsten niet volledig compenseren. Een strakke budgettering in combinatie met een stabiel opbrengstenniveau blijven een vereiste.

Liquiditeit en weerstandsvermogen

De directie en de controller bewaken de benodigde liquiditeit. Er is geen sprake van een schuldpositie. De rentvergoedingen op de spaarrekening(en) is momenteel minimaal.

De huidige beschikbare liquiditeiten kunnen als toereikend betiteld worden. Als maat voor het weerstandsvermogen wordt door het ministerie van OCW voor het cultuurveld gebruik gemaakt van het eigen vermogen gedeeld door de totale baten; dit wordt de haringmaat genoemd. Als deze ratio hoog genoeg is, heeft de instelling voldoende financiële middelen om bij tegenvallende inkomsten haar activiteiten gedurende een periode weergegeven door deze ratio, voort te kunnen zetten. Als de ratio van het eigen vermogen en de totale baten lager is dan 0 heeft de instelling een hoog risico; een ratio van minimaal 0 en maximaal 0,10 is een middelmatig risico en een ratio hoger dan 0,10 betekent een laag risico. Ultimo 2022 heeft het Bonnefanten een weerstandsvermogen van 0,17.

ICT en digitalisering

Probleemloze systeemondersteuning is een essentieel onderdeel van ons dagelijkse werk. Uitval of verminderde performance kunnen processen aanzienlijk verstoren. Ook helpt een goed gebruik van systemen voor kwalitatief hoogwaardige stuurinformatie en kostenbeheersing. Het Bonnefanten werkt samen met outsourcingpartner Eschgro om haar IT en de daarbij horende risico's te beheersen. Servers en applicaties on-site worden zoveel mogelijk vervangen door cloud-opslag en SaaS-applicaties. MuseumPlus is al in gebruik, maar nog beter omgaan met de mogelijkheden van Exact online, Smart Event Manager en Microsoft Office 365 is een prioriteit voor 2023. Ook de verouderde Kunstuitleen- en CRM-systemen moeten hoognodig vervangen worden door applicaties die toekomstgericht zijn.

Afhankelijkheid van overheidssubsidies

Wij ontvangen substantieel subsidie van de Provincie Limburg en het ministerie van OCW. Aanpassing van de subsidiewetgeving kan een negatief effect hebben op de exploitatie van het museum. Door andere opbrengsten te realiseren (zoals onze directe opbrengsten, sponsorgelden, fondsen) moeten wij de afhankelijkheid van overheidssubsidies verminderen.

Personeel

Ten aanzien van het personeelsbestand is een aantal risico's te onderkennen: Er is sprake van 'vergrijzing' binnen de organisatie. Aandachtspunt hierbij is flexibiliteit van de medewerkers. Ten tweede het gegeven dat het merendeel van de medewerkers langer dan tien jaar in de organisatie werkzaam is. De doorstroming in functies is marginaal. Aandachtspunt is dat innovatie (zie ook hiervoor: flexibiliteit) minder snel gaat dan gewenst is.

Naleven van arbeidsrechtelijke verplichtingen

Het Bonnefanten heeft er in het verleden voor gekozen als overheid aangemerkt te worden. De afdeling Personeel & Organisatie ziet samen met de directeur bedrijfsvoering toe op de juiste toepassing van deze cao en overige arbeidsrechtelijke regelgeving. We volgen de relatief 'dure' Provinciale cao en zijn eigen risicodragers voor de WW. Dit beperkt de mogelijkheden gericht op de flexibilisering van arbeid en het indien nodig afscheid nemen van vaste medewerkers. Tijdelijke contracten vormen voor de organisatie geen oplossing.

Beoordeling risicomanagement en interne beheersing

De directie is zich ervan bewust dat risicobeheersings- en controlesystemen, hoe uitgebreid ook, geen absolute zekerheid bieden dat alle onjuistheden van materieel belang, verlies, fraude en overtredingen van wetten en regels geheel kunnen worden voorkomen. Het beleid van de directie is gericht op het continu toetsen en verbeteren van de interne risicobeheersings- en controlesystemen om de betrouwbaarheid en effectiviteit van de processen te optimaliseren. De raad van toezicht wordt geïnformeerd over de opzet en de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen. Naar de mening van de directie hebben de risicobeheersings- en controlesystemen ten aanzien van de financiële verslaggevingsrisico's in het verslagjaar zodanig gewerkt, dat een redelijke mate van zekerheid bestaat dat de financiële verslaggeving van het lopende jaar geen onjuistheden van materieel belang bevat.

Directie

Stijn Huijts, algemeen en artistiek directeur

- Lid raad van toezicht Muziekgieterij Maastricht
- Voorzitter bestuur Stichting Behoud Moderne Kunst
- Voorzitter raad van commissarissen Parkstad Limburg Theaters N.V.
- Lid raad van toezicht Kunstinstituut Melly Rotterdam
- Bestuurslid ABN AMRO Art & Heritage Foundation
- Jurylid Mondriaan Fonds Biënnale van Venetië 2022

Els van der Plas (zakelijk directeur t/m met 31 maart 2022)

- Lid raad van toezicht CODARTS Rotterdam
- Lid van algemeen en dagelijks bestuur Kunsten '92
- Lid van de raad van advies Faculteit van Geesteswetenschappen Universiteit van Amsterdam
- Lid raad van advies van NWO Nederland
- Lid bestuur Stichting Museumnacht Maastricht

Peggy van Sebillen (directeur bedrijfsvoering / adjunct-directeur vanaf 1 augustus 2022)

- Voorzitter Stichting Museumnacht Maastricht
- Voorzitter Rotary Maastricht
- Secretaris Stichting Cultura Mosae
- Lid raad van bestuur Sociaal Historisch Centrum Limburg (t/m 30 september 2022)
- Lid raad van toezicht De Domijnen (t/m 30 september 2022)

Raad van toezicht

Petra Stienen, zelfstandig adviseur, auteur, leiderschapcoach, lid D66-fractie Eerste kamer (parttime functie)

- Huurderscommissaris Wonen Limburg
- Lid raad van toezicht Stichting Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis
- Lid raad van toezicht Stichting Bedreigde Talen
- Voorzitter raad van toezicht What design can do (tot april 2022)
- Comité van aanbeveling Imagine IC
- Lid adviesraad Culturele Humanitaire organisatie Action for Hope

Lieve Schouterden, gemeentesecretaris/ algemeen directeur a.i. Gemeente Heerlen

- Lid van raad van advies Stichting Topvrouwen Limburg

Kitty Zijlmans, Emeritus Hoogleraar Hedendaagse kunstgeschiedenis en Theorie / Wereld Kunstwetenschappen, Leiden University Centre for the Arts in Society.

- Lid raad van toezicht BAK, Basis voor Actuele Kunst Utrecht
- Voorzitter Hulsewé-Wazniewski Stichting
- Voorzitter stadscuratorium Lucas van Leyden Fonds
- Lid Commissie Collectie Nederland Raad voor Cultuur

Sem Wigman, directeur Mockus

- Geen nevenactiviteiten

Bastiaan Klomp, algemeen directeur Thermae 2000

- Voorzitter & President van Stadscarnavalsvereniging De Tempeleers
- Voorzitter Match Maastricht (gelieerd aan Maastricht University, verbind stad & student)
- Lid bestuur Vereniging Nederlandse Sauna en Wellness Bedrijven
- Lid bestuur Stichting Steunfonds Tempeleers
- Lid bestuur Stichting De 5-Köp
- Lid Stuurgroep Foodlab Limburg

Marian Duff, directeur OSCAM

- Coalitie member 3Package Deal (fashion) Amsterdams Fonds voor de Kunst
- Fellow Hogeschool voor de Kunsten Utrecht
- Voorzitter Adviesraad Fashion For Good museum
- Commissie lid Amsterdams 4 en 5 Mei Comité

Raad van toezicht Bonnefanten, met van links naar rechts: Petra Stienen, Sem Wigman, Marian Duff,

Bastiaan Klomp, Lieve Schouterden, Kitty Zijlmans.

Balans ná voorstel bestemming resultaat (x € 1.000)

Jaarverslag 2022

Activa	31.12.2022		31.12.2021	
	€	€	€	€
Vaste activa				
1 Materiële vaste activa				
Inrichting	512		602	
Inventaris	209		240	
Automatisering	63		80	
Activa in uitvoering	52		32	
		836		954
Vlottende activa				
2 Voorraden		48		47
3 Vorderingen				
Debiteuren	231		225	
Belastingen en premies	176		138	
Overlopende activa	503		646	
		910		1.009
4 <i>Liquide middelen</i>		2.669		2.560
Totaal activa		4.463		4.570

Passiva	31.12.2022		31.12.2021	
	€	€	€	€
5 Eigen vermogen				
Stichtingskapitaal	0		0	
Bestemmingsfondsen	1.043		1.043	
Bestemmingsreserves	60		60	
Algemene reserve	410		257	
		1.513		1.360
6 Voorzieningen				
Voorziening groot onderhoud	649		617	
Personele voorzieningen	160		328	
		809		945
7 Kortlopende schulden				
Kooptegoeden abonnees	756		789	
Vooruitontvangen subsidies	600		490	
Schulden aan leveranciers	259		320	
Belastingen en premies	136		144	
Pensioenpremies	41		37	
Overlopende passiva	349		485	
		2.141		2.265
Totaal passiva		4.463		4.570

Categoriale staat van baten en lasten 2022 (x € 1.000)

Jaarverslag 2022

	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
	€	€	€
Baten			
8 <i>Directe opbrengsten</i>			
Publieksinkomsten	615	708	447
Sponsorinkomsten	65	22	54
Overige inkomsten	281	284	270
	961	1.014	771
9 <i>Indirecte opbrengsten</i>	773	824	696
Totaal opbrengsten	1.734	1.838	1.467
10 Structurele subsidie Provincie Limburg	6.118	5.934	5.768
11 Meerjarige subsidie Ministerie OC&W	181	270	136
12 Structurele subsidie gemeente	21	20	3
13 Overige (niet structurele) subsidies/bijdragen	852	875	969
Totaal subsidies/bijdragen	7.172	7.099	6.876
Totaal baten	8.906	8.937	8.343

	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
	€	€	€
Lasten			
14 Salarislasten	3.731	3.649	3.293
15 Afschrijvingen	218	244	242
16 Huur	1.209	1.193	1.189
17 Aankopen	564	568	539
18 Inkoopwaarde geleverde producten	180	192	123
18 Overige lasten	2.831	3.191	3.516
	8.733	9.037	8.902
19 Financiële lasten	20	6	11
Totaal lasten	8.753	9.043	8.913
Exploitatieresultaat vóór bestemming	153	-106	-570
<i>Bestemming exploitatieresultaat:</i>			
Fonds publicaties	-	-	-14
Fonds restauratie	-	-20	-9
Fonds onderhoud en afschrijvingen	-	-63	-11
Fonds aankopen	-	-	-20
Mutatie bestemmingsfondsen	-	-83	-54
Reserve tentoonstellingen	-	-23	-200
Reserve aankopen kunstuitleen	-	-	-317
Mutatie bestemmingsfondsen	-	-23	-517
Mutatie algemene reserve	153	-	1
	153	-106	-570

Net als in de twee voorgaande jaren heeft corona ook in 2022 invloed gehad op de cijfers. Vanwege de verplichte sluiting in januari en het feit dat het publiek na het opheffen van alle restricties nog lang nodig had om de weg naar het museum weer te vinden, bleven de bezoekerscijfers en daarmee samenhangende publieksinkomsten, achter op de begroting.

BIS-activiteiten

Diezelfde corona-restricties leidden ertoe dat we niet alle BIS-gerelateerde activiteiten hebben kunnen uitvoeren zoals verwacht. Hierdoor valt het aandeel van de subsidie van het ministerie van OCW lager uit dan begroot. Dit verschil nemen we mee naar 2023 en 2024. Verder bevestigde de Provincie Limburg dat de BIS-matching bijdrage ad €250.000 ingezet mag worden voor de exploitatie. In het boekjaar 2021 is hier echter geen rekening mee gehouden. Dit resulteerde in 2022 in een (positieve) vrijval van circa €70.000. Daarnaast mochten we nog circa €126.000 corona-gelden ontvangen van de Provincie Limburg.

Personele wisselingen en arbeidsmarktkrapte

Diverse personele wisselingen en krapte op de arbeidsmarkt leidden ertoe dat vacatures niet tijdig werden ingevuld. Hierdoor zijn de salarislasteren, ondanks een CAO-verhoging, lager dan begroot. Omdat essentiële functies per direct toch ingevuld moesten worden, is gekozen voor tijdelijke, externe inhuur. Deze kosten vallen daardoor fors hoger uit dan begroot.

Kostenverhogingen

Ook de gigantische stijging in energietarieven vormden een uitdaging. Door het verlagen van de temperatuur in de kantoren en het (deels) vervangen van de oude verlichting door energiezuinige Ledverlichting, is een afname in het verbruik gerealiseerd. Ook heeft het Bonnefanten aanspraak gemaakt op het Energie Noodfonds van de Gemeente Maastricht. Ondanks al deze inspanningen zijn de energielasten ruim €100.000 hoger uitgevallen dan begroot. Daar waar mogelijk trokken we 'de broekriem flink aan' en zijn bezuinigingen doorgevoerd en besparingen gerealiseerd. Samenhangend met de lagere bezoekerscijfers en daaruit voortvloeiende lagere publiekskosten, vallen de overige lasten ruim €360.000 lager uit dan begroot.

Financiële positie

De financiële positie van het Bonnefanten is goed te noemen. Ultimo 2022 wordt geen gebruik gemaakt van een kredietfaciliteit.

Eigen vermogen en reserves

Na toevoeging van het exploitatieresultaat over 2022 ad €152.643 positief, bedraagt het totale eigen vermogen €1.512.696 positief. Het totale eigen vermogen bestaat uit het stichtingskapitaal ad € 45, bestemmingsfondsen ad €1.042.553, bestemmingsreserves ad €60.000 en een algemene reserve ad €410.098.

Solvabiliteit en current ratio

De verhouding van het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen (solvabiliteitsratio) is ultimo 2022 gestegen naar 0,34 ten opzichte van 0,30 ultimo 2021 en ligt hiermee boven het gewenste niveau van 0,25. Dit geeft zekerheid dat het Bonnefanten aan haar totale verplichtingen kan blijven voldoen. Ook de current ratio is ultimo 2022 gestegen naar 1,69 ten opzichte van 1,60 ultimo 2021. Vuistregel bij de current ratio is dat deze minstens 1 moet bedragen. Hiermee is het Bonnefanten voldoende in staat om aan haar kortetermijnverplichtingen te voldoen.

Liquiditeit

Het saldo van de liquiditeiten en het liquiditeitsbeheer is een belangrijk aandachtspunt en wordt nauwlettend gemonitord in de meerjarenraming van de exploitatie en de liquiditeitspositie.

Vermogens- en reservebeleid

Het vermogen bestaat zowel uit bestemmingsfondsen als bestemmingsreserves en vrije reserves. De functie van het vermogen betreft zowel een bufferfunctie voor toekomstige risico's aan de lasten- en/of batenkant van de exploitatie als ter dekking voor specifieke toekomstige projecten. Voor het vermogensbeleid wordt door het Bonnefanten een minimumeis gesteld aan de solvabiliteit van 0,25.

WNT-verantwoording

De bruto bezoldiging van de topfunctionarissen van het Bonnefanten is lager dan het algemene normbedrag van €216.000 voor de Wet Normering Topinkomens publiek en semipubliek sector. De bezoldiging van de algemeen en artistiek directeur bedroeg €172.111, van de zakelijk directeur €40.522 (in dienst tot en met 1 april 2022) en de directeur bedrijfsvoering €58.549 (in dienst vanaf 1 augustus 2022). De leden van de raad van toezicht zijn onbezoldigd.

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening 2022

De directie van Stichting Provinciaal Museum Limburg (Het Bonnefanten) heeft de voorliggende jaarrekening opgemaakt op 14 april 2023. De raad van toezicht heeft kennisgenomen van de voorliggende jaarrekening. De formele goedkeuring heeft op 14 april 2023 plaatsgevonden.

Accountantsverklaring

De gegevens in het financieel verslag zijn ontleend aan de jaarrekening 2022, waarvoor op 14 april 2023 door RSM Nederland Accountants N.V. een goedkeurende controleverklaring is verstrekt.

De Stichting Collectie Bondefanten Museum is op 10 september 2007 statutair opgericht in Maastricht. Het bestuur wordt gevormd door twee leden van de raad van toezicht (onder wie de voorzitter) en de directie van de Stichting Provinciaal Museum Limburg (Het Bondefantenmuseum).

De stichting stelt zich ten doel:

- Het in stand houden en uitbreiden van de collectie ter ondersteuning van de belangen van de Stichting Provinciaal Museum Limburg (Het Bondefantenmuseum);
- Het verrichten van alle verdere handelingen, die met vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn, zoals het in stand houden van een aankoopfonds.

De stichting probeert deze doelen te bereiken door het verwerven van kunstwerken, die naar het oordeel van de directie van het museum in het verzamelbeleid van het museum passen, teneinde deze aan het museum ter beschikking te stellen voor exposities, onderzoek en publicaties. Door het werven van subsidies, sponsorgelden, andere bijdragen en het werven van donateurs en begunstigers, alles voor zover daardoor verworven gelden ten doel hebben het in stand houden en uitbreiden van de collectie, alsmede al hetgeen met het voorgaande rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

De in een jaar aangekochte kunstwerken worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van de exploitatie verantwoord. Het eigendom wordt overgedragen aan de Stichting Collectie Bondefanten Museum. De Stichting Collectie Bondefanten Museum stelt jaarlijks een jaarrekening op.

Het bestuur van de stichting uit de volgende leden:

- C.P.W.J. Stienen, voorzitter
- prof. dr. C.J.M. Zijlmans, secretaris
- A.J. Huijts

Het bestuur van de stichting vergaderde één maal in 2022 en stelde de jaarrekening op 14 april 2023 vast. De beheervergoeding €455.000 hetgeen gelijk is aan de beheerkosten. Het exploitatieresultaat bedraagt €0. Ook de balansposten bleven ongewijzigd. Het balanstotaal bedraagt ultimo 2022 €0.

provincie limburg
gesubsidieerd door de Provincie Limburg

 Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

VRIENDENLOTERIJ

mondriaan
fonds

FONDS 21

